

Debreceni Egyetem Állam-és Jogtudományi Kar

dr. Ráduly- Szabó Kinga

Európai jogi szakjogász szakirányú továbbképzési szak

levelező tagozat

Menekültügy az Európai Unióban

Konzulens: Dr. Szászi Ádám

Főiskolai adjunktus- Nyíregyházi Főiskola

Gazdasági és Társadalomtudományi Főiskolai Kar

Nemzetközi Kapcsolatok Tanszék

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	4
II. Történeti alapvetések	6
III. Nemzetközi áttekintés - A menekültek jogállására vonatkozó legfontosabb nemzetközi dokumentumok.....	10
1.) 1948. Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata	10
2.) Egyezmény a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód ellen (1984. december 10.)	11
3.) Egyezmény a gyermek jogairól.....	11
4.) 1951. genfi egyezmény a menekültek helyzetéről	12
IV. Menekültügy az Európai Unióban	18
1. Scengen.....	18
2. Maastricht.....	19
1.) Dublini Egyezmény	22
2.) Az 1992. évi londoni határozatok.....	24
3. Amszterdam.....	27
4. Tampere	30
1.) A Tanács 2003/86/EK irányelve (2003. szeptember 22.) a családegyesítési jogról.	30
2.) A Tanács 2003/109/EK irányelve (2003. november 25.) a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról.	31
3.) A Tanács 2004/114/EK irányelve (2004. december 13.) a harmadik országok állampolgárai tanulmányok folytatása, diákcsere, javadalmazás nélküli gyakorlat, illetve önkéntes szolgálat céljából történő beutazásának feltételeiről.	31

4.) A Tanács 2005/71/EK irányelve a harmadik országbeli állampolgároknak az Európai Közösség területén folytatott tudományos kutatás céljából való fogadására vonatkozó külön eljárásról.....	32
5. <i>Nizza</i>	33
1.) A Tanács 343/2003/EK rendelete (2003. február 18.) egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékkérelmi kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról.	37
2.) A Tanács 2725/2000/EK rendelete (2000. december 11.) a dublini egyezmény hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítására irányuló "Eurodac" létrehozásáról.....	40
3.) Európai Menekültügyi Alap	42
4.) A Tanács 2001/55/EK irányelve (2001. július 20.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről.....	43
5.) A Tanács 2003/9/EK irányelve (2003. január 27.) a menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról	46
6.) A Tanács 2004/83/EK irányelve (2004. április 29.) a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról	51
7.) A Tanács 2005/85/EK irányelve (2005. december 1.) a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól.	62
V. Záró gondolatok.....	76
Irodalomjegyzék	78

I. Bevezetés

Szakedolgozatomban- egy mondatban összefoglalva- a nemzetközi és abban az európai menekültügy-menekültjog- menekültkérdés szabályozását, főbb állomásait tárgyalom.

A téma nem egyszerű tekintettel arra, hogy nagyságrendileg hatalmas anyagot foglal magában, hiszen egyrészt amióta háborúk vannak és embereket üldöznek, azóta vannak menekültek és létezik a menedék fogalma is.

Másrészt pedig nehéz elfogulatlanok lenni egy ilyen kérdéskör kapcsán, amely napjainkban is folyamatosan a politikai csatározások középpontjában áll, vagy éppen a médiában - egy kicsit egyoldalúan bemutatva azt- szinte nap, mint nap találkozhatunk vele.

A fentiekben leírtak ellenére úgy gondolom, hogy egy rendkívül érdekes és izgalmas témáról van szó, mivel véleményem szerint egy menekülő emberhez való viszonyulásunk egyrészt a világrendről alkotott elképzelésünk tükré is.

Tősgyökeres debreceni polgárként nap, mint nap találkozhatom menekültkénti vagy menedékeskénti elismerést kérőkkel, vagy már elismert menekültekkel és menedékesekkel, tekintettel arra, hogy az országban Békéscsaba és Bicske mellett Debrecenben is működik egy menekülteket befogadó állomás. Ennek ellenére azonban a témában jelenleg még nem rendelkezem személyes élettapasztalattal, nincs személyes érintettségem ebben az ügyben, így csupán a szakirodalom, a jogszabályok, egyezmények, valamint a sajtó anyaga segített szakdolgozatom felépítésében, szerkesztésében.

Véleményem szerint azonban-és ezt nem titkoltan szakdolgozatom fontos céljának is tartom- erre a „hiányosságomra” való tekintettel egy minden szempontból objektív munkát adhatok ki a kezemből.

Dolgozatom első részében a történeti alapvetést követően a menekültfogalom definícióját mutatom be nemzetközi egyezményekeken keresztül.

A dolgozat gerincét az Európai Unió menekültügyi szabályozásának bemutatása adja, mely a Schengeni együttműködéstől kezdve a Maastrichti szerződés, valamint az Amszterdami szerződés e kérdéskörben hozott újításait is bemutatja.

Ebben a fejezetben esik szó az unióhoz formálisan nem kapcsolódó, de a menekültügyet szorosan érintő együttműködési formákról, valamint a Temperei és a Hágai Program végrehajtása keretében elfogadott főbb normatív jogi aktusokról. A kiemelkedőbb normatív aktusok szabályai, rendelkezései részletesen is bemutatásra kerülnek. Napjaink menekültügyi rendszerével, majd néhány összegző gondolattal zárom le dolgozatomban.

II. Történeti alapvetések¹

Az ókorban a mezopotámiai, a perzsa, az egyiptomi, a görög és a római birodalmak hódító hadjáratainak a hatására különféle népcsoportok kerestek menedéket más tájakon.

A középkorban a vallásháborúk, az inkvizíció, a reformáció és az ellenreformáció hatására, valamint a pestis- és a kolerajárványok miatt menekülésszerű népmozgások indultak meg.

Az első világháború hatására emberek milliói hagyták el hazájukat és kerestek menedéket más országokban.

Az antik görög világban kialakult, majd a keresztény középkor folyamán továbbfejlődött *azilum* fogalomból jött létre a nemzetközi jog modern menedékjog-intézménye.

A kezdeti időkben a menedék két formája létezett.

Az *egyházi menedék* a szent helyek, templomok, az egyház és az isten tiszteletén alapult. Az uralkodók, városállamok nyújtotta menedék a *világi* hatalom megnyilatkozását jelentették. Napjainkra már csak a „világi” menedék bír jelentőséggel, melyen belül két kategóriát ismerünk:

- **területi menedékjog:** az állam saját területén ad menedéket az üldözötteknek. Például: Magyarországra érkező afgán menekültek
- **diplomáciai menedékjog:** az állam diplomáciai képviseletének helyiségeibe fogadja be az üldözötteket. Például: Nagy Imre a jugoszláv követségen 1956-ban.

¹ Nagy Károly: Nemzetközi jog, Püski Kiadó Kft., 1999. 278-279. o.

Nemzetközi szinten, szervezett formában csak a XX. században kezdődött el a menekültek védelme és ellátása. Az I. világháború befejezését követően az orosz forradalom, vagy az Oszmán Birodalom szétesése óriási méretű néptömegek elvándorlását eredményezte.

A fentiekre tekintettel 1921 őszén a Nemzetek Szövetsége² felállította a *menekültügyi főbiztos* hivatalát dr. Fridtjof Nansen vezetésével, aki 1922-ben Nobel békedíjat is kapott.

A menekült fogalma ekkor még a következőket foglalta magában: olyan specifikus csoport tagja, akinek az élete vélhetőleg veszélybe kerülne, ha hazatérne.

A főbiztosság keretében jelent meg 1922-ben az ún. Nansen útlevel, mely a menekültek számára kiállított, ma használatos utazási okmány elődjének tekinthető. Ezt követték azok a jogi normák, amelyek a menekültek jogi státusára, munkavállalására, illetőleg kiutasítás elleni védelmére vonatkoztak.

A II. világháborús pusztítások utáni erőteljes népmozgások nyomán az ENSZ a menekültkérdés intézményes keretek közötti szabályozását tartotta elsődleges szempontnak. Így jött létre 1943-ban Washingtonban az **Egyesült Nemzetek Segélyezési és Rehabilitációs Igazgatósága, az UNRA**³. Feladata a háború sújtotta területek segélyezése, az újjáépítés, valamint a menekültek hazatelapítása volt. Az UNRA Európában 1947-ben, Ázsiában 1949-ben fejezte be tevékenységét.

² A Népszövetség (Nemzetek Szövetsége) az ENSZ elődje. Létrehozását a párizsi békekonferencia írta elő 1919-ben, amelyben elsősorban Woodrow Wilson amerikai elnök javaslatára alkotta meg a Nemzetek Szövetsége (Népszövetség) Egyezségokmányát, amelyet aztán beiktattak valamennyi békeszerződésbe. Az alapító okmány szerint a „*Magas Szerződő Felek avégből, hogy a békét és biztonságot előmozdítsák ...kötelezettséget vállalnak a háború elkerülésére, ...nyílt becsületes nemzetközi összeköttetést tartanak fenn, ...a nemzetközi jog szabályait ezentúl a kormányok kölcsönös magatartásának valóságos zsinórmértékéül határozottan elismerik, ...mindennemű szerződéses kötelezettségnek lelkiismeretes tiszteletben tartását biztosítják...*”

³ United Nations Relief and Rehabilitation Administration

1947-ben létrejött a **Nemzetközi Menekültügyi Szervezet**, az **IRO**⁴, mely feladata az Európában szétszóródott menekültek segélyezése és hazatelepítése volt.

A hidegháború kibontakozásával a hazatelepítés kivitelezhetetlenné vált, így az ENSZ⁵ Közgyűlése 1951-ben éltere hívta a **Menekültügyi Főbiztosság (UNHCR)**⁶ intézményét. Fő feladata, hogy nemzetközi védelmet biztosítson a menekülteknek, valamint azok helyzetének tartós megoldásán fáradozik. Működéséhez a jogi keretet a későbbiekben bemutatásra kerülő 1951. évi genfi egyezmény és annak 1967. évi jegyzőkönyve adja.

Központja Genfben található, de a világ számos pontján vannak irodái, így Budapesten is.

Jelenleg a világ egyik legnagyobb humanitárius szervezete, mely több, mint fél évszázados munkája során 50 milliónál is több embernek nyújtott segítséget. A főbiztost az ENSZ Közgyűlése választja meg a főtitkár jelölése alapján.

1949-ben az ENSZ Közgyűlése emelett létrehozta az **ENSZ Palesztin Menekülteket Segélyező és Munkaközvetítő Hivatala a Közel-Keleten (UNWRA)**⁷ intézményt az arab-izraeli háborúk palesztin menekültjeinek segélyezésére.

A gazdasági menekültek vagy migránsok megsegítésére 1989-ben létrejött a **Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM)**⁸, mely önálló nemzetközi szervezet, nem az "ENSZ család" tagja bár együttműködik azzal.

⁴ International Refugee Organisation

⁵ Egyesült Nemzetek Szervezete, röviden ENSZ (idegen nyelveken *UN(O)* vagy *ONU*) nemzetközi szervezet, amely az államok közti együttműködést hivatott elősegíteni a nemzetközi jog és béke, a gazdasági fejlődés, a szociális ügyek és az emberi jogok terén. A Népszövetség utódjaként alapították 1945-ben, hogy megelőzzék a háborúkat és lehetőséget adjanak az országoknak problémáik megtárgyalására

⁶ United Nations High Commissioner for Refugees

⁷ United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East

⁸ International Organization for Migration

Az UNCHR 2006. júniusában 10 pontból álló *cselekvési tervet* adott ki **“A menekültvédelem és a vegyes migráció tíz pontos cselekvési terve az Európai Unió keleti és délkeleti határai mentén fekvő országok számára”** címmel.

A terv a menekültek helyzetének megoldására használt olyan eszköz, amely az együttműködésre építő megközelítés fontosságát hangsúlyozza és regionális megközelítést sürget a tranzitországok, a célországok és a származási országok között. Az UNCHR 2007-ben kiadta a tíz pontos cselekvési terv felülvizsgált változatát is.

III. Nemzetközi áttekintés - A menekültek jogállására vonatkozó legfontosabb nemzetközi dokumentumok

1.) 1948. Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata⁹

Az ENSZ által elfogadott nyilatkozat, mely összefoglalja az ENSZ álláspontját a minden embert megillető alapvető jogokról.

A Nyilatkozatot a II. világháború borzalmai ihlették, és 1948. december 10-én fogadták el. Az ENSZ-közgyűlés 1950-ben hozott döntése értelmében a Nyilatkozat elfogadásának napját minden évben az emberi jogok napjaként ünneplik.

A Nyilatkozat egy bevezetőből és 30 cikkből áll. A 30 cikkben fogalmazza meg az emberi jogokat-az alapvető polgári, kulturális, gazdasági, politikai és szociális jogokat-, melyek megilletnek minden embert fajra, színre, nemre, nyelvre, vallásra vagy politikai meggyőződésre való tekintet nélkül. Nem törvényerejű, így nem kötelez.

A Nyilatkozat az alapját képezi két kötelező erejű ENSZ egyezménynek: a Polgári és politikai jogok nemzetközi egyezségokmányának és a Gazdasági, szociális és kulturális jogok nemzetközi egyezségokmányának, melyeket 1966. december hó 16. napján fogadott el a Közgyűlés.

A harminc cikk legfontosabb elemei a következők:

- Jog az élethez, szabadsághoz és biztonsághoz,
- Jog a művelődéshez,
- Jog a kulturális életben való részvételhez,
- Jog a magántulajdonhoz,

⁹ Nagy Károly: Nemzetközi jog, Püski Kiadó Kft., 1999. 318. o.

- Védelem a kínzás, a kegyetlen, embertelen bánásmód és büntetés elől,
- A gondolat, lelkiismeret és vallás szabadsága,
- A vélemény és kifejezés szabadsága.

„14. cikk:

1. Minden személynek joga van az üldözés elől más országban menedéket keresni és a más ország nyújtotta menedéket élvezni.
2. Erre a jogra nem lehet hivatkozni közönséges bűncselekmény miatti, kellőképpen megalapozott üldözés, sem pedig az Egyesült Nemzetek céljaival és elveivel ellentétes tevékenység esetében.”¹⁰

2.) Egyezmény a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód ellen (1984. december 10.)¹¹

3.cikk:

„1. Egyetlen részes állam sem utasít ki, küld vissza vagy ad ki valakit egy másik olyan államnak, ahol nyomós oknál fogva tartani lehet attól a veszélytől, hogy az illető személyt megkínózzák.”¹²

3.) Egyezmény a gyermek jogairól¹³

1989. november 20-án az Egyesült Nemzetek Szövetsége Közgyűlése fogadta el az egyezményt, New Yorkban, amelyet az USA és Szomália kivételével minden államban ratifikáltak. A magyar törvényhozás az 1991. évi LXIV. törvénnyel hirdette ki.

22. cikke tartalmaz rendelkezést a menekült gyermekekről.

¹⁰ Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata 14. cikk, <http://www.unhchr.ch/udhr/lang/hng.htm>

¹¹ Nagy Károly: Nemzetközi jog, Püski Kiadó Kft., 1999. 323. o.

¹² Egyezmény a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód ellen 3. cikk (1) bekezdés, Magyarországon kihirdette: 1988. évi 3. tvr.

¹³ Magyarországon kihirdette: 1991: LXIV. tv.

„1. Az Egyezményben részes államok megteszik a megfelelő intézkedéseket, hogy az a gyermek, aki akár egymagában, akár apjával és anyjával vagy bármely más személlyel együtt az erre vonatkozó nemzetközi vagy hazai szabályok és eljárások értelmében menekült helyzetének elismerését kéri vagy menekültnek tekintendő, megkapja az Egyezményben és más emberi jogokkal kapcsolatos vagy humanitárius jellegű egyéb nemzetközi okmányokban, amelyekben az említett államok részesek, elismert jogok élvezetéhez szükséges védelmet és humanitárius támogatást.

2. Ebből a célból az Egyezményben részes államok, amennyiben szükségesnek tartják, együttműködnek az Egyesült Nemzetek Szervezetének és az Egyesült Nemzetek Szervezetével együttműködő egyéb kormányközi és nem kormányközi szervezeteknek azokban az erőfeszítéseiben, amelyek arra irányulnak, hogy az ilyen helyzetben lévő gyermekeket védjék és segítsék, továbbá arra, hogy bármely menekült gyermek szüleit vagy más családtagjait felkutassák a családdegyesítéshez szükséges adatok megszerzése céljából. Ha sem az apát, sem az anyát vagy bármely más családtagot sem sikerül megtalálni, akkor az Egyezményben lefektetett elvek szerint a gyermeket ugyanabban a védelemben kell részesíteni, mint bármely más, a családi környezetétől bármely okból véglegesen vagy ideiglenesen megfosztott gyermeket.”¹⁴

4.) 1951. genfi egyezmény a menekültek helyzetéről¹⁵

A genfi egyezmény foglalja egységbe a menekültvédelem rendszerének alapelveit. Az Európai Unió valamennyi tagállamát kötelezi, az Európai Unió menekültügyi politikájának meghatározó része, ezért szakdolgozatomban a többi nemzetközi egyezménynél valamivel részletesebben kívánom bemutatni.

Az 1951. január 01. napja előtti európai népmozgásokkal kapcsolta össze a menekültté minősítés intézményrendszerét. A részes államok választásán múltott, hogy ugyanezt a nem európai népmozgások esetében is alkalmazzák.

¹⁴ Nemzetközi jogi szerződések és dokumentumok, Összeállította: Dunay Pál- Kardos Gábor-Kende Tamás-Nagy Boldizsár: Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1991. 265. o.

¹⁵ Nagy Károly: Nemzetközi jog, Püski Kiadó Kft., 1999. 280-282. o.

Az egyezményhez 1967-ben jegyzőkönyvet kapcsoltak, melynek részes államai az előbbi időbeli korláttól függetlenül kötelezték magukat az egyezmény alkalmazására. Magyarországon az 1989. évi XV. tvr. hirdette ki.

Magyarország eredetileg csak az európai menekülteket ismerte el menekültnek. Ez a földrajzi korlátozás 1998. március hó 01. napjáig állt fenn.

A genfi egyezmény szerint *menekült* az akit 1951. január 01. előtt történt események következtében faji, vallási okok, nemzeti hovatartozása, illetve meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása, avagy politikai meggyőződése miatti üldöztetéstől való megalapozott félelme miatt az állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik és nem tudja, vagy az üldöztetéstől való félelmében nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni.

A fogalom elemei:

A.) Származási országon kívüli tartózkodás (hontalan esetében szokásos tartózkodási hely):

- Kérelmező és menekült csak az lehet, aki már nincs otthon,
- Fenyegetés nem csak a származási országban fenyegetheti a kérelmezőt,
- A félelemre okot adó körülmény a távozása után is bekövetkezhet.

B.) Jól megalapozott félelem:

- Objektív tényező az adott állam vallási, kulturális, stb. állapota,
- Szubjektív tényező az illető túréhatára
- A megalapozottság vizsgálatakor a szakirodalomra, külügyminisztériumra lehet támaszkodni.
- Ésszerű lehetőség áll fenn arra, hogy üldözni fogják

C.) Az üldözés:

- Súlyos hátrány kilátásba helyezése vagy nagyon erős pszichés nyomás. Üldözésnek minősül a diszkrimináció magas foka is, tehát nem csupán súlyos fizikai sérelem, hanem lelki sérelem is, vagy a kettő együtt.
- Minden üldözésnek minősül, ha az állam nem képes saját polgárainak gyakorlati védelmet biztosítani vele szemben, azaz nem szükséges, hogy a menekülőt a kormány üldözze.
- A menekülő emberi jogai sérülnek

D.) Az üldözés okai:**a.) faji megkülönböztetés**

- faji megkülönböztetésnek minősül minden megkülönböztetés, ami faj, bőrszín, nemzetiség, leszármazás, törzs, stb. miatt van

b.) nemzetiség

- jelenthet állampolgárságot, de akár egy kisebbséghez való tartozást is

c.) vallás

- nem csak vallásosság, hanem vallástalanság is lehet üldözés alapja

d.) politikai nézet

- az üldözéshez nem feltétlenül kell politikai tevékenységet kifejtteni
- üldözni lehet valakit saját, vagy neki tulajdonított nézetek miatt is.

e.) meghatározott társadalmi csoporthoz tartozás

- pl.: muzulmán nő, aki nem hajlandó csadort hordani
- homoszexualitás
- családon belüli erőszak áldozatai

A genfi egyezményben foglalt alapelvek:

1.) Non- refoulment elve: A menekültet tilos visszaküldeni olyan országba, ahol élete vagy szabadsága veszélyben forogna. Széles körben elfogadott álláspont, hogy a visszaküldés tilalma a nemzetközi szokásjog része, azaz ezt azon államok is kötelesek tiszteletben tartani, amelyek egyébként a genfi egyezménynek nem részesei. A védelem nem vonatkozik azokra, akik súlyos, nem politikai bűncselekményért lettek jogerősen elítélve, valamint akik nemzetbiztonsági veszélyt jelentenek a fogadó államra nézve.

2.) Család egységének elve: Ha a család egyik tagja menekült, akkor a menekültstátuszt ki kell terjeszteni legalább a család legközvetlenebb körére (házastárs, kiskorú gyermek). A nemzeti jog ennél többet is biztosíthat a menekült számára.

3.) Diszkrimináció tilalmának elve: Nem szabad a menekülők közt indokolatlan különbséget tenni.

4.) Az egyezmény rendelkezési nem alkalmazhatóak olyan személyekre, akikről alapos okkal feltehető, hogy

- *béke elleni, háborús, vagy emberiség elleni bűncselekményt követett el,*
- *még befogadása előtt súlyos köztörvényes bűncselekményt követett el,*
- *az ENSZ céljaiba ütköző tevékenységekben bűnös*

5.) Megszűnik az egyezmény alkalmazhatósága olyan személy esetén, aki:

- *Önkéntesen ismét igénybe vette állampolgársága szerinti ország védelmét,*
- *Elvesztett állampolgárságát önkéntesen visszaszerezte,*
- *Új állampolgárságot szerzett és élvezzi az új állampolgársága szerinti ország védelmét,*
- *Önkéntesen visszatelepül abba az országba, amelyet elhagyott, vagy amelyen kívül tartózkodott az üldözéstől való félelmében,*

- Már nem utasíthatja el állampolgársága szerinti országa védelmének igénybevételét, mivel megszűntek azok a körülmények amelyek alapján őt menekültként elismerték.

6.) A menekültek problémáinak *tartós megoldására* az alábbi eszközök valamelyikével képzelhető el:

- Önkéntes hazatérés: abban az esetben, amennyiben a menekülést kiváltó körülmény megszűnt és a menekült részére lehetővé válik a hazatérés önkéntesen, emberi méltóságát megőrizve, biztonságosan.
- Beilleszkedés, integrálódás a befogadó országban: amennyiben nincs reális esély a visszatérésre, a menekült szerves részévé válik a befogadó társadalomnak, kiépíti kapcsolódási rendszerét, de megőrzi saját nemzeti identitását. Ez nem jelent asszimilálódást.¹⁶
- Továbbtelepítés egy harmadik országba: amennyiben a menekült nincs biztonságban a befogadó országban, akkor kerül rá sor.

A genfi egyezmény fogalom-meghatározásához kapcsolódik még két regionális dokumentumban megfogalmazott meghatározás:

- **1969. Addis Abeba-i Egyezmény (Afrikai egyezmény):**

Genfi fogalom + „aki kénytelen elhagyni szokásos tartózkodási helyét, hogy származási vagy állampolgársági országán kívül keressen menedéket (refuge) a származási vagy az állampolgársági országa egy részében vagy egészében érvényesülő külső agresszió, megszállás, idegen uralom vagy a közrendet súlyosan megzavaró események miatt.”¹⁷

¹⁶ Ha a nemzet, nemzetiség, népcsoport vagy annak tagja nem képes saját értékeinek megtartására, és alkalmazkodik a többségi vagy más etnikumhoz, akkor beolvadásról beszélünk. A beolvadás lehet egyedi vagy csoportos, továbbá önkéntes vagy erőszakos.

¹⁷ Addis Abeba-i Egyezmény, 1. cikk: A menekült fogalmának meghatározása: Convention governing the specific aspects of refugee problems in Africa, Article 1., „Definition of the term Refugee”, http://www.africaunion.org/Official_documents/Treaties_%20Conventions_%20Protocols/Refugee_Convention.pdf

- **1984. Cartagenai nyilatkozat:**

Genf+ „magába foglalja a menekültek között azokat, akik elmenekültek országukból, mert életüket, biztonságukat vagy szabadságukat az általánossá vált erőszak, idegen agresszió, belső viszály, az emberi jogok tömeges megsértése vagy a közrendet súlyosan megzavaró körülmények fenyegették.”¹⁸

Ezt a nyilatkozatot Latin-Amerikában alkalmazzák. Annak ellenére, hogy nem nemzetközi szerződés, a gyakorlatban követik.

¹⁸ Cartagena-i Nyilatkozat, Cartagena Declaration on Refugees,
<http://www.asylumlaw.org/docs/international/CentralAmerica.PDF>

IV. Menekültügy az Európai Unióban

Az Európai Unió területén 18 millió nem uniós polgár él, és 9 millió EU-tagországból származó állampolgár nem a saját országában lakik

Az Európai Unióban a menekültkérdés és a bevándorlási politika így fontos problémát és kihívást jelent. Egy olyan térség létrejötte, amelyen belül az emberek szabadon, a határokon át is ellenőrzés nélkül mozoghatnak, szükségessé teszi, hogy a külső határok védelmének megerősítése mellett egységesítsék a térségen belül a menekültügyi és a bevándorlási politikát is. A tagállamok megszűnésével az emberek gyakorlatilag korlátok nélkül utazhatnak az EU- tagországok között. Amennyiben egyes tagországokban szigorúbb rendelkezések vonatkoznának a menekültekre, mint máshol, akkor a menedékkérők azokat az országokat céloznák meg, ahol a legtöbb esélyt látják kérelmük elfogadására. Ez kiegyensúlyozatlan helyzetet eredményezne.

1. Schengen

1985. június 14-én a luxemburgi Schengenben az Európai Gazdasági Közösség hat tagja: Hollandia, Belgium, Luxemburg, Német Szövetségi Köztársaság, Franciaország aláírta a *Schengeni megállapodást*, mely a résztvevő államok közötti közös határaikon gyakorolt ellenőrzés fokozatos megszüntetéséről szólt.

A megállapodás még csak egyszerűsítette a határátlépés formáit, de már kilátásba helyezte a határok teljes lebontását is.¹⁹

A megállapodást 1990. június 19-én kibővítették a *schengeni végrehajtási egyezményvel*, amely meghatározta a megállapodás megvalósításának folyamatát, egyúttal életképesé tette azt.

A személyforgalom belső országhatárokon történő ellenőrzésének megszüntetésével párhuzamosan erősítették meg a részes államok külső határellenőrzésüket.

¹⁹ Dr. Várnay Ernő-Dr. Papp Mónika: Az Európai Unió joga, KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó, Második, átdolgozott kiadás, 2005. 862-864. o.

A megállapodás és az egyezmény végül teljes mértékben 1995-ben lépett hatályba az öt alapító, valamint Spanyolország és Portugália részvételével. Később más államok is csatlakoztak a schengeni övezethez. A jelenlegi schengeni határok összesen 24 országot érintenek.

1989-ben 12 EK tagállam állapodott meg abban, hogy a schengeni egyezményből lépésről-lépésre részterületeket vesznek át, melyekre vonatkozóan közösségi szintű megállapodásokat kötnek.

2. Maastricht

A Maastrichti Szerződés aláírásakor került a menekültügy a közösségi gondolkodás látókörébe. A megállapodások jogi alapját az *1992-ben a Maastrichti Szerződéssel* létrehozott Európai Unió teremtette meg.

A szerződés VI. címét alkotó K cikk rendelkezett a bel-és igazságügyi együttműködésről. Itt a gazdasági összefogás mellett tehát már megjelenik a második pillér, a kül- és biztonságpolitikai együttműködés és a harmadik pillér, a bel-és igazságügyi együttműködés is.

A gazdaságpolitikára valamint az állampolgárságra vonatkozó szabályokkal ellentétben a második és a harmadik pillért önálló pilléreként az unió alá rendelik, azokat azonban nem teszik az Európai Közösségek elemévé.

A menekültjog és bevándorlás tárgyköre az utóbbi pillérben kap helyet, azonban megjegyezni kívánom, hogy a fentiekre tekintettel ebben a pillérben nem születhet az egyes országok hatóságai által közvetlenül alkalmazandó és a hazai joggal szemben elsőbbséget élvező közösségi jog.

1993. november 11-én hatályba lépett a bel-és igazságügyi együttműködést szabályozó VI. cím K.1. cikke, mely az európai integráció történetében legelőször mondta ki, hogy a bevándorlás és a menedékjog „közös érdekű ügy”, tehát többé nem a tagállamok önálló belügye.²⁰

A tagállamok tehát közös érdekű ügynek tekintik a következőket²¹:

- „1. menekültpolitika;
2. a személyeknek a tagállamok külső határain való átlépésére és az e határokon való ellenőrzés gyakorlására vonatkozó szabályok;
3. bevándorlás politika és harmadik országok állampolgáira vonatkozó politika:
 - a) harmadik országok állampolgárainak a tagállamok területére való belépésére, illetve a tagállamok területén való mozgására vonatkozó feltételek;
 - b) harmadik országok állampolgárainak a tagállamok területén való tartózkodására vonatkozó feltételek, beleértve a családegyesítésre és a munkavállalásra vonatkozó feltételeket;
 - c) küzdelem harmadik országok állampolgárainak illegális bevándorlása, a tagállamok területén való illegális tartózkodása és munkavállalása ellen;
4. küzdelem a kábítószer-függőség ellen, amennyiben az nem tartozik a (7)–(9) pont hatálya alá;
5. küzdelem a nemzetközi méreteket öltő csalás ellen, amennyiben az nem tartozik a 7)–9) pont hatálya alá;
6. igazságügyi együttműködés polgári ügyekben;
7. igazságügyi együttműködés büntetőügyekben;
8. vámügyi együttműködés;

²⁰ Masika Edit-Harnti Gergely: Egységes belbiztonsági és jogi térség Európában, ISM Budapest, 1999. 187-198. o.

²¹ Ceresnyés Ferenc: Menekültpolitika és menedékjog az Európai Unióban (1990-1999), Jnnus Pannonius Tudományegyetem, Európa Központ, Pécs, 1999. 58-60. o.

9. rendőrségi együttműködés a terrorizmus, a tiltott kábítószer-kereskedelem és a nemzetközi bűnözés egyéb súlyos formáinak megelőzése és leküzdése céljából, beleértve szükség esetén a vámügyi együttműködés bizonyos vonatkozásait, egy, az egész Unióra kiterjedő információcsere-rendszernek az Európai Rendőrségi Hivatal (Europol) keretén belüli kiépítéséhez kapcsolódva.”²²

Az Európai Uniónak nincs nemzetek feletti joghatósága az Unióban benyújtott menedékkérelmekről dönteni, így a tagországok maguk vizsgálják meg a kérelmeket és döntenek az ügyben.

A menekültügyi jogszabályok közötti összhang megteremtését célozta az 1996. márciusában elfogadott közös álláspontra a genfi egyezmény 1. cikkében meghatározott „menekült” fogalom összehangolt alkalmazásáról.²³

Ez volt az első jogszabály, melyet a maastrichti szerződés K.3. cikkének felhatalmazása alapján fogadott el a tanács.

A közös álláspontra egyik hiányossága, hogy nem kötelező érvényű a menekültügyi hatóságokra és a tagállamok bíróságaira nézve, csupán azt kívánja meg, hogy az érintett szervek értesüljenek tartalmáról és saját jogrendjük sérelme nélkül vegyék kiindulópontként döntéseik meghozatalakor.

További hiányossága abban áll, hogy nem ad arra választ, hogy elismerhető-e menekültként az, akit nem az állam szervei üldöznek, hanem a társadalom más csoportjai és az állam nem képes megvédeni állampolgárait ezektől az üldözöktől.

²² Szerződés az Európai Unióról VI. cím K.1. cikk,
<http://eur-lex.europa.eu/hu/treaties/dat/11992M/word/11992M.doc>

²³ A tanácsnak az Európai Uniót létrehozó szerződés K.3. cikkén alapuló 1996. március 4-i közös álláspontra a menekültek helyzetére vonatkozó 1951. július 28-i genfi egyezmény 1. cikkében szereplő „menekült” kifejezés meghatározásának egységes alkalmazásáról, Hivatalos Lap L 063, 13/03/1996. o. 0002-0007.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996F0196:HU:NOT>

Pozitívuma ugyanakkor, hogy értelmezi és elemzi a genfi egyezmény „menekült” fogalmát, az egyezmény alkalmazhatóságát kizáró és megszüntető rendelkezéseit.

Az eljárási garanciák különböző szintjeinek egységessé tételét célozza a *Tanács 1995. június 20-i határozata a menekültügyi eljárás minimális garanciáiról*.²⁴ A határozat szerint az eljárást a genfi egyezménnyel, valamint az emberi jogokra vonatkozó más nemzetközi normákkal összhangban kel lefolytatni.

A non-refoulement elvének tiszteletben tartására tekintettel addig nem lehet addig kiutasítani a menedékkérőt az adott országból, amíg a kérelmét el nem bírálták.

A kérelmezőt tájékoztatni kell jogairól és kötelezettségeiről, biztosítani kell számára a tolmács és jog segítségének az igénybevételét, stb. Kérelmét a menedékjogban jól képzett, megfelelő létszámú személyzet vizsgálja.

A nyilvánvalóan alaptalan kérelmekkel²⁵ kapcsolatban lehetővé teszi a jogorvoslati jog és a fellebbezés halasztó hatályának korlátozását, amennyiben a kérelem elutasításáról szóló döntést egy független, központi hatóság megerősítette.

A továbbiakban az unióhoz formálisan nem kapcsolódó, de a menekültügyet szorosan érintő együttműködési formákat mutatok be, melyeket a közösség valamennyi tagja elfogadott, de kormányközi együttműködés kertében.

1.) Dublini Egyezmény²⁶

Az Egyezmény a menekültstátusz elismerésére vonatkozó kérelem elbírálásáért felelős állam kijelölésének módját rögzítette.

²⁴ OJ No 274/13 19.09.1996.

²⁵ Lásd később 21-22. o.

²⁶ Ceresnyés Ferenc: Menekültpolitika és menedékjog az Európai Unióban (1990-1999), Jnnus Pannonius Tudományegyetem, Európa Központ, Pécs, 1999. 72-74. o.

1990. június 15-én Dánia kivételével valamennyi tagállam aláírta az EK-n kívül, melynek azóta mind a tizenöt tagállam részesévé vált, majd 2001-től Norvégiát és Izlandot is bevonták az együttműködésbe.

Az egyezmény értelmében a menedéjog iránti kérelemmel kapcsolatos eljárás lebonyolítása és a kérelem elbírálása tekintetében csak egy állam illetékes, melynek a döntése az összes többi részes államot is kötelezze.

Az egyezmény célja, hogy a kérelmező nem válogathasson hogy mely tagállamban kívánja a kérelmét benyújtani, valamint a „bolygó-menekültek” vándorlásának megakadályozása.

Hiányossága, hogy sem egységes menekültfogalmat, sem pedig egységes eljárási szabályokat nem határoz meg.

Eredetileg a schengeni végrehajtási egyezmény II. cím 7. fejezete szólt arról, hogy melyik részes állam köteles eljárni a bármelyikük területén benyújtott menekültügyi kérelem kapcsán.

A részes államok 1994. április 24-én Berlinben megállapodtak arról, hogy amennyiben a dublini egyezmény hatályba lép, akkor annak a rendelkezései váltják fel az egyezmény ezen fejezetét.

Az egyezmény szerint a menekülsátusz iránti kérelem elbírálására illetékes állam köteles a jogerős döntés meghozataláig a menekültöt az állam területére beengedni és visszafogadni.

A menedéjogi kérelem elbírálására illetékes tagállam meghatározása az alábbi kritériumok szerint történik:

- Amennyiben a kérelmező olyan személy családtagja, akit valamely tagállam a genfi egyezmény értelmében ismert el menekültként, azaz az állam illetékes, amely a családtagot (a kérelmező házastársa, vagy kiskorú egyedülálló gyermeke, illetve szülője, ha a kérelmező 18 évnél fiatalabb) menekültként elismerte. Ehhez szükséges az érintettek beleegyezése.
- Másodlagosan az az állam illetékes, amely a kérelmező részére érvényes vízumot vagy tartózkodási engedélyt állított ki.
- Amennyiben vízummentesen utazhat be a kérelmező a tagállamok területére, abban az esetben az az állam az illetékes, amelynek külső határain keresztül a legálisan belépett.
- Amennyiben a kérelmező jogellenesen utazott be a tagállamok területére, az az állam az illetékes, amelynek külső határain keresztül a kérelmező belépett. Amennyiben azonban bizonyítható, hogy a kérelmező minimum hat hónapot tartózkodott egy másik állam területén akkor az illetékesség arra a másik államra száll át.
- Amennyiben a fenti kritériumok alapján sem állapítható meg az illetékesség, akkor az az állam az illetékes, amelynek területén a kérelmet benyújtották.

2.) Az 1992. évi londoni határozatok²⁷

Az alább kifejtett *a menekültügyben hozott 1992. évi londoni határozatok* közül elsőként a *nyilvánvalóan alaptalan menedékjogi kérelem* kategóriáját bevezető londoni határozattal foglalkozom.

Az Európai közösség migrációért felelős minisztereinek 1992. november 30-i állásfoglalása a nyilvánvalóan alaptalan menedékjogi kérelmekről szerint a kérelem nyilvánvalóan alaptalan, amennyiben abból nem lehet megállapítani a menekültkénti elismerés konvenciók okainak fennállását az alábbi okok miatt:

²⁷ Ceresnyés Ferenc: Menekültpolitika és menedéjog az Európai Unióban (1990-1999), Jnnus Pannonius Tudományegyetem, Európa Központ, Pécs, 1999. 74-76. o.

- *A kérelmező nem valószínűsítette a nyilvánvalóan származási országában való üldöztetését vagy az attól megalapozott félelmét. Ez az eset akkor áll fenn,*
 - a) amennyiben a kérelmező az erre irányuló kérdés ellenére nem utal a hazájában fennálló üldöztetésre vagy az attól való megalapozott félelmére,
 - b) a menedékkérés okát illetően a nyilatkozatot megtagadja,
 - c) vagy nyilatkozata összefüggéstelen, ellentmondásos. Ez alól kivétel az egészségi állapotából eredő ok.,
 - d) nem szolgáltat olyan magyarázatot amely az üldözését valószínűsíti.

- *A kérelem a hatóság szándékos megtévesztésén vagy a menekültügyi eljárással való visszaélésen alapszik, mely a következő esetekben áll fenn:*
 - a) „személyes adataira, állampolgárságára, származási országára, a beutazása körülményeire vonatkozóan hamis adatot közöl, úti okmányát vagy személyazonosságának megállapítására alkalmas más okmányát a hatóság elől elrejt, megsemmisíti, személyazonosságának megállapítására alkalmas más okmányát a hatóság elől elrejt, megsemmisíti, a személyazonosságának megállapítására irányuló eljárási cselekményeket szándékosan megakadályozza;
 - b) személyazonosságának igazolására, a beutazáshoz szándékosan hamis vagy hamisított okmányt használ fel és az okmány valótlan tartalmához ragaszkodik,
 - c) elismerését a korábban benyújtott menedékjogi kérelme elutasítását követően azonos ténybeli alapon kéri,

- d) jogszerűtlenül lépett a Magyar Köztársaság területére és az idegenrendészeti kiutasítást megelőzően volt lehetősége a kérelem előterjesztésére, de azzal nem élt, vagy a menekültügyi hatóság a korábbi kérelem alapján az eljárást megszüntető határozatot hozott és a kérelmező nem bizonyítja, hogy a megszüntető határozat meghozatalához vezető magatartását rajta kívülálló okok idézték elő,
- e) szándékosan elmulasztotta annak közlését, hogy korábban kérelmet nyújtott be az Európai Unió egy másik tagállamában, különösen, ha az eljárásban hamis személyazonosságot használ,
- f) kérelmét korábban az Európai Unió egy másik tagállamában, a genfi egyezményben foglalt eljárási körülmények és garanciák figyelembevételével elutasították.”²⁸

- *Van olyan biztonságos harmadik ország, amely a kérelmező visszafogadására köteles.*

a.) Biztonságos származási ország kategóriája²⁹:

Amennyiben a kérelmező olyan országból érkezik, ahonnan az érkezők között alacsony a menekültként elismertek aránya, létezik demokratikus intézményrendszer, az emberi jogokat az adott állam tiszteletben tartja, valamint az állam stabil politikai és társadalmi rendszerrel rendelkezik. Ebben az esetben a fogadó állam jogosult gyorsított eljárásban elutasítani a menekültkénti elismerés iránti igényt.

²⁸Dr. Szászi Ádám 2008. március hó 29-én a Debreceni Egyetem Állam-és Jogtudományi Karán Európai jogi szakjogász szakirányú továbbképzési szak keretében tartott előadásán elhangzott anyag

²⁹ Nagy Boldizsár: Bel-és igazságügyi együttműködés az Európai Unióban, in: Kende Tamás -Szűcs Tamás (szerk.): Európai közjog és politika, Osiris Kiadó, Budapest, 2003. , 744.-745. o.

b.) Biztonságos harmadik ország kategóriája³⁰:

- Azok az államok, amelyekben a menekülők életét és szabadságát nem veszélyeztetik,
 - nem fenyegeti őt kínzás, embertelen vagy megalázó bánásmód,
 - már védelmet élvezett,
 - vagy a határon vagy a harmadik ország területén a hatóságokkal kapcsolatba lépve védelemért folyamodhatott volna és világos bizonyíték mutatja, hogy oda beléphet és hatékony védelmet fog élvezni az üldöző országba való visszafordítás vagy visszaküldés ellen.

3. Amszterdam

1992. október 2-án írták alá az *Amszterdami Szerződést*, amely 1999. május 01-én lépett hatályba és az unió szerkezetét alakította át.

Az Amszterdami Szerződés egyik legfontosabb, az integrációt elmélyítő célkitűzése az ún. „szabadság, biztonság és igazságosság európai övezetének” létrehozása. Ebben az EU tagállamainak azon szándéka fogalmazódik meg, hogy az elkövetkező ötéves átmeneti periódus alatt teljessé váljon a mozgásszabadság az Európai Unióban.

A cél megvalósításához kompenzációs intézkedések bevezetése szükséges a tagállamok állampolgárai biztonságának erősítése érdekében.

A kompenzációs intézkedések között szerepel a nemzetközi együttműködés erősítése a szervezett bűnözés és a terrorizmus elleni harcban.

³⁰ Nagy Boldizsár: Bel-és igazságügyi együttműködés az Európai Unióban, in: Kende Tamás -Szűcs Tamás (szerk.): Európai közjog és politika, Osiris Kiadó, Budapest, 2003. , 744.-745. o.

Az Amszterdami Szerződés rendelkezéseinek gyakorlati megvalósítása átalakítja a bel- és igazságügyi együttműködés jellegét, növeli a hatékonyságot, demokratikusabbá és átláthatóbbá teszi a folyamatot, kiegyensúlyozottabbá az egyes uniós intézmények szerepét, részvételét.

Az Amszterdami Szerződés módosításai nyomán a bel- és igazságügyi együttműködés alapját a következők jelentik³¹:

- a korábbi harmadik pilléres együttműködés bizonyos területeinek közösségi szintre emelése (első pillér);
- az EU harmadik pillérében maradó területeken folyó együttműködés hatékonyságának növelése;
- a Schengeni Egyezmények beemelése az Unió keretei közé.

Az Amszterdami Szerződés a bel- és igazságügyi együttműködés jelentős elemeit átemelte az ún. közösségi, első pillérbe. A tagállamok ezzel szuverenitásuk újabb fontos elemeiről mondtak le a közösségi intézmények javára.

Az Európai Unió eszközrendszere jelentősen bővült, különösen az első pillérbe átemelt területeken.

A módosítás szerint közösségi hatáskörbe került:

- a vízümpolitika, a külső határellenőrzés;
- a menekültügyi politika;
- a bevándorlási politika;
- a személyek szabad mozgásához kötődő egyéb politikák.

³¹ Ceresnyés Ferenc: Menekültpolitika és menedékjog az Európai Unióban (1990-1999), Jnnus Pannonius Tudományegyetem, Európa Központ, Pécs, 1999. 7-82. o.

Ide tartozik az Európai Unió külső határainak ellenőrzése, valamint az igazságügyi együttműködés polgári ügyekben is.

Ezeken a területeken tehát a közösségi intézmények, az Európai Bizottság, a Tanács, az Európai Parlament és az Európai Bíróság kulcsszerepet kaptak a közös uniós politika kialakításában, megvalósításában és ellenőrzésében.³²

A tagállamok menekültügyi és bevándorlási politikája eltérő nemzeti szabályokon alapul.

Ennek eredményeként az olyan válsághelyzetekben, mint amilyen a balkáni háborúk nyomán kialakult, az EU nem képes megfelelően hatékony válaszlépéseket tenni a szabályozás hiányosságai miatt.

Az Unió tagállamainak területére konkrét válsághelyzetektől függetlenül is nagy számban érkeznek menekültek. Az Unión belüli szabad mozgás megvalósításához feltétlenül szükséges a tagállamok menekültügyi politikáinak egységesítése.

A menekültstátusz megadásának követelményrendszere, a menekültek ellátásának szabályai, a befogadó állomások felszereltsége, a letelepedés a tartózkodás, a mozgásszabadság biztosításának problémái, mind alapvető fontosságú kérdések a hatékony európai menekültügyi politika kialakítása során.

Az Amszterdami Szerződés módosító rendelkezései nyomán a Tanácsnak öt év áll rendelkezésére az egységes menekültügyi politika kialakítására.

Az Unió menekültügyi politikája az 1951-es Genfi Menekültügyi Egyezményen és 1967. évi New York-i Jegyzőkönyvén alapul.

³² Nagy Boldizsár: Bel-és igazságügyi együttműködés az Európai Unióban, in: Kende Tamás -Szűcs Tamás (szerk.): Európai közjog és politika, Osiris Kiadó, Budapest, 2003. ,753-754.o.

4. Tampere

Az Amszterdami Szerződés rendelkezéseit az 1999-es októberi európai tanácsi tamperei ülés konkretizálta. A Tanács pontos menetrendet (1999-2004) és célokat határozott meg, és a bel- és igazságügyi célkitűzések közt lefektette a közös menekültügyi és bevándorlási politika alapjait is.

Az ún. *Tamperei Program* abból indul ki, hogy a legális és az illegális migrációt csak együtt lehet kezelni, mert a legális migrációval kapcsolatos politika sikere és hitelessége elsősorban az illegális harc hatékonyságától függ.

A legális migráció elősegítésére, a Tamperei Program végrehajtása keretében elfogadott főbb jogi aktusok:

1.) A Tanács 2003/86/EK irányelve (2003. szeptember 22.) a családegyesítési jogról.³³

Megkönnyíti a családegyesítést, mely alapfeltétele a migránsok társadalmi integrációjának. A főszabályoktól való eltérés az irányelvben:

1. Az elismert menekültekre vonatkozik
2. A tagállamok korlátozhatják a rendelkezéseket azokra, akiknek családi kapcsolatai időben megelőzi beutazását.
3. Kísérő nélküli kiskorú akkor is egyesülhet családjával, amennyiben a családtagok otthon kapnak családi támogatást.
4. Amennyiben a menekült eltartottjai az érintettek, akkor az állam a tágabb értelemben vett családra is kiterjesztheti a jogot.

³³ 2003/86/EK irányelv (2003. szeptember 22.) a családegyesítési jogról, Hivatalos lap L 251, 03/10/2003. o. 0012-0018
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:251:0012:01:HU:HTML>

5. Amennyiben a család nem tud a családi kapcsolatok fennállását bizonyító eredeti okmányokat felmutatni, akkor a nemzeti jog szerint értékelendő más bizonyítékokat kötelesek figyelembe venni a tagállamok.

6. A családegyesítés előtt nem ír elő minimális tartózkodási időt az adott tagállam területén.

7. A tagállamok nem követelhetnek meg megfelelő fedezetet, szállást, a menekült illetve családtagjai számára, kivéve akkor, ha van olyan harmadik ország, ahol a család szintén egyesülhetne, vagy a családegyesítést több, mint három hónappal a menekültként történő elismerést után kéri.

2.) A Tanács 2003/109/EK irányelve (2003. november 25.) a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról.³⁴

Az Unióban huzamosabb idejű tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgárok jogállásáról szól. Az irányelvben érvényesül az a Tamperében megfogalmazott alapelv, hogy a tartósan az Unióban tartózkodók jogait közelíteni kell az uniós állampolgárok által élvezett jogokhoz.

3.) A Tanács 2004/114/EK irányelve (2004. december 13.) a harmadik országok állampolgárai tanulmányok folytatása, diákcseré, javadalmazás nélküli gyakorlat, illetve önkéntes szolgálat céljából történő beutazásának feltételeiről.³⁵

Az irányelv lehetővé teszi a harmadik országból származó diákok számára az Unió területén tanulást, részvételt csereprogramban, illetve szakmai gyakorlaton.

³⁴ 2003/109/EK irányelv (2003. november 25.) a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról, Hivatalos Lap, L 016, 23/01/2004. o. 0044-0053
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:016:0044:01:HU:HTML>

³⁵ Tanács 2004/114/EK irányelv (2004. december 13.) a harmadik országok állampolgárai tanulmányok folytatása, diákcseré, javadalmazás nélküli gyakorlat, illetve önkéntes szolgálat céljából történő beutazásának feltételeiről, Official Journal L 375, 23/12/2004. P.0012-0018,
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0114:HU:HTML>

4.) A Tanács 2005/71/EK irányelve a harmadik országbeli állampolgároknak az Európai Közösség területén folytatott tudományos kutatás céljából való fogadására vonatkozó külön eljárásról.³⁶

A szellemi potenciál elcsábításával kapcsolatos. Az irányelv lehetővé teszi ugyan, hogy harmadik ország kutatói könnyített eljárással kapcsolódhassanak be európai kutatási programokba, ugyanakkor támogatja a tudósok visszatérését is, hogy saját hazájuk fejlődéséhez is hozzájárulhassanak a tapasztalataikkal.

Az illegális bevándorlás elleni küzdelem és a külső határok védelme 2002-ben újra az Unió legfontosabb prioritásai közé került. A spanyol elnökséget lezáró *sevillai Európai Tanács*³⁷ (2002. június 21-22.) ülésének egyik központi és legnagyobb hangsúlyt kapott témája az illegális bevándorlás és menekültügy kérdése volt.

Az Európai Tanács megerősítette az ún. tamperei folyamat lényegét, a szabadság, biztonság és jog térségének létrehozását, és hangsúlyozta az ezzel szoros összefüggésben levő illegális bevándorlás elleni küzdelemre és a menekültügyre vonatkozó közösségi politika fejlesztését.

Az Európai Tanács szerint döntő fontosságú, hogy a migrációs hullámokat a jog ellenőrzése alá helyezték szoros együttműködésben az ún. kibocsátó és tranzit-országokkal.

Az intézkedéseknek és az együttműködésnek a migrációs hullámok kezelése terén rövid- és hosszútávon méltányos egyensúlyt kell teremtenie egyfelől a jogszerűen tartózkodó bevándorlók beilleszkedése és a nemzetközi konvenciókra, főleg a Genfi Konvencióra épülő menekültügyi politika, másfelől az illegális bevándorlás és az embercsempészet elleni eltökélt küzdelem között.

³⁶ 2005/71/EK irányelv a harmadik országbeli állampolgároknak az Európai Közösség területén folytatott tudományos kutatás céljából való fogadására vonatkozó külön eljárásról, Hivatalos Lap L 289, 03/11/2005 o. 0015 – 0022

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:289:0015:01:HU:HTML>

³⁷ Az Európai Unió (EU) állam- és kormányfőinek, valamint az Európai Bizottság elnökének a találkozója, az EU csúcsszerve. Az 1974-től létrejött rendszeres találkozók sorát intézményesítették, eredetileg évente kétszer ülésezett, de az utóbbi években több találkozó is volt az EU-t érintő kulcsfontosságú témákról.

Tehát az alapelvek lényegében nem módosultak: a közösségi politikának tekintettel kell lennie az EU befogadó jellegére, az idegengyűlölet és a rasszizmus elutasítására, a nemzetközi jogi megállapodásokra, de meg kell akadályoznia a visszaélést is a szabályokkal.

Az Európai Tanács és különösen a spanyol elnökség sikernek könyvelheti el, hogy a bevándorlási és menekültügyi politika keretében zajló jogszabályalkotási menetrendet állapítottak meg.³⁸

Az 1999-ben elindított ún. Tamperei Program - mely a tagállamok határőrizeti, menekültügyi, bevándorlási és vízumpolitikájának összehangolását tűzte ki célul - 2004-ben véget ért. Az Alkotmányszerződésben vállalt feladatok szükségessé tették a harmonizáció folytatását.

5. Nizza

Az Európai Unió akkor még tizenöt tagállama 2001. február hó 26-án aláírták a *Nizzai Szerződést*, mely 2003. február hó 01. napján lépett hatályba.

A szerződés létrejöttének ok az 1999. május 1-én életbe lépett Amszterdami Szerződés, mely megerősítette az Európai Unió szociális dimenzióját és előirányozta az új tagok csatlakozásával kapcsolatos szükséges reformokat.

A bővítés elengedhetetlen feltételeként, a Nizzai Szerződésnek lehetővé kell tennie a megfelelő intézményi működés biztosítását akkor is, amikor az Uniónak akár 30 tagja lesz.

A Szerződés három fő irányban tervezett intézményi reformokat: a közösségi intézmények összetétele és működése, a Tanácsban folyó döntési eljárás és a megerősített együttműködések. A két utóbbi irány az Európai Unió három pillérét érinti.

³⁸ www.misc.meh.hu

A menekültügy szempontjából itt fontosnak tartom megemlíteni, hogy 1999. június 3-4-i kölni csúcson vetődött fel az *Európai Unió Alapjogi Chartája* megalkotásának kérdése, mellyel kapcsolatban az októberben Tamperében összehívott rendkívüli bel- és igazságügyi csúcson határozták meg az azt előkészítő csoport (Konvent) összetételére és működésére vonatkozó szabályokat.

Végül a 2000. decemberében tartott nizzai csúcstalálkozón fogadták el a Konvent által kidolgozott Chartát. A dokumentum nem emelkedett kötelező jogi erőre, ugyanis nem vált az alapítószerződések szerves részévé.

A Charta a nizzai kihirdetést követően csupán politikai deklaráció volt, amely a tervezett Európai Alkotmány³⁹ második részét képezte volna.

A Charta legnagyobb jelentősége abban áll, hogy egyetlen dokumentumban foglalja össze a nemzeti és nemzetközi jogban eddig széttagolt alapvető jogokat, alapelveket.

A Lisszaboni szerződés⁴⁰ úgy hivatkozik az Alapjogi Chartára, mint az Unió jogilag kötelező erejű garanciáinak, illetve jogoknak gyűjteményére.

³⁹ Az Európai Unió eddigi történetének kiemelkedő jelentőségű vívmánya, amely egyetlen dokumentumként lép az eddigi alapszerződések helyébe. Nem helyettesíti a tagállamok alkotmányait, csak kiegészíti azokat: a szubszidiaritás elve alapján a tagállamoknál marad minden olyan hatáskör, amelyet az Alkotmány nem ruház át az Unióra. Tartalmazza az EU alapvető rendelkezéseit (az Unió meghatározása, célkitűzései, hatáskörök, intézmények, döntéshozatali eljárások), az Alapvető Jogok Európai Chartáját, valamint az uniós politikákat és tevékenységeket. Az Alkotmány jelentős intézményi változtatásokat fogalmaz meg, növeli az Európai Parlament jogkörét, létrehozza az Európai Unió külügyminiszteri posztját, kimondja az Unió jogi személyiségét. A Maastrichti Szerződés által létrehozott pilléres szerkezet átalakul (a három pillér egyesül), megváltoznak a szavazati arányok, s kitűzött cél a szabályozás egyszerűbbé, átláthatóbbá és érthetőbbé tétele. A végleges szöveget több éves előkészítő munka után – amelyben az akkor még csak tagjelölt országok is részt vettek – 2004. október 29-én Rómában írták alá. Az Alkotmány 2006. november 1-jére tervezett életbe lépéséhez minden tagállamnak ratifikálnia kellett volna (a Magyar Országgyűlés 2004. december 20-án másodikként tette meg), ám Franciaország és Hollandia népszavazáson elutasította. Ennek fényében az Európai Alkotmány az állam- és kormányfők által elfogadott formában valószínűleg soha nem léphet majd hatályba, egyes rendelkezései azonban a későbbiek során az alapszerződések részeivé válhatnak.

⁴⁰ A szerződés, melyet az uniós tagállamok állam- és kormányfői 2007. december 13-án írtak alá Lisszabonban, korszerű intézményrendszert és optimalizált munkamódszereket biztosít majd az Unió számára annak érdekében, hogy Európa hatékonyan és eredményesen tudjon megbirkózni korunk kihívásaival. Rohamosan változó világunkban az európai polgárok az Uniótól várják, hogy választ keressen a globalizáció, az éghajlatváltozás, a demográfiai helyzet, a biztonság és az energiaügy terén jelentkező kérdésekre. A Lisszaboni Szerződés még jobban kiteljesíti a demokráciát Európában, és képessé teszi az Uniót arra, hogy a jelenleginél is jobban elősegítse az európai polgárok érdekeinek érvényesülését.

A Charta hat fejezete foglalkozik többek között az egyének emberi méltósággal kapcsolatos jogaival, szabadsággal, egyenlőséggel, szolidaritással, a polgárok jogaival és az igazságszolgáltatással. Ezek a jogok a Lisszaboni Szerződés révén kerülnek bele az Európai Unió joganyagába.

Az Unió intézményeinek, valamint a tagállamoknak is tiszteletben kell tartaniuk a Chartában rögzített jogokat.

A jogok megfelelő alkalmazását a Bíróság felügyeli. A Charta Lisszaboni szerződéshez való csatolása nem módosítja az Unió hatáskörét, ezzel szemben további szabadságokat és megerősített jogokat biztosít a polgárok számára. Az Európai Parlament 2007. november hó 29-én hagyta jóvá, melyet az uniós intézmények vezetői 2007. december hó 12-én írtak alá.

A Charta II. címének 18. cikke tartalmaz a menekültekre vonatkozó rendelkezést:

„18. cikk

A menedékjog

A menekültek jogállásáról szóló 1951. július 28-i genfi egyezmény és az 1967. január 31-i jegyzőkönyv rendelkezéseivel, valamint az Európai Unióról szóló szerződéssel és az Európai Unió működéséről szóló szerződéssel (a továbbiakban: Szerződések) összhangban a menedékjogot biztosítani kell.”⁴¹

Öt évvel az Európai Tanács tamperei ülése után szükségessé és időszerűvé vált egy új menetrend kidolgozása annak érdekében, hogy az Unió felhasználhassa az addig elért eredményeket, és hatékonyan kezelhesse az előtte álló újabb kihívásokat.

⁴¹ Az Európai Unió Alapjogi Chartája - II. CÍM - SZABADSÁGOK - 18. cikk - A menedékjog, HL C 303., 2007.12.14., 6—6., <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12007P018:HU:NOT>

2004. novemberében e célból fogadta el az Európai Tanács a *Hágai Program* nevet viselő dokumentumot, amely öt évre tíz prioritást határoz meg a szabadságon, biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség megerősítése céljából. A Hágai Program a tamperei célok megvalósítását viszi tovább.

A Hágai Program megvalósítása érdekében az Európai Bizottság és a Tanács Cselekvési Tervet fogadott el, amely tartalmazza a prioritások végrehajtásához szükséges konkrét intézkedéseket, valamint az intézkedések elfogadásának és végrehajtásának ütemezését.

A Hágai Program megállapítja, hogy szükséges a közös vízümpolitika továbbfejlesztése, amelynek célja a közös vízumirodák létrehozása.

A hatékony vízümpolitika érvényesülését a Vízüminformációs Rendszer (VIS) hivatott elősegíteni, amelynek célja a tagállamok között a vízumokkal kapcsolatos adatok és információk továbbítása, és ezáltal a vízumkérelmek elbírálásának elősegítése.

A Hágai Program a hatékony kitoloncolási és hazatelepítési programja mellett nagy hangsúlyt fektet a jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok integrációjának elősegítésére is.

A „*Szolidaritás és migrációs folyamatok kezelése*” elnevezésű keretprogram négy pénzügyi eszközt határoz meg a tagállami programok finanszírozásához: az *Európai Integrációs Alapot*, az *Európai Menekültügyi Alapot*, az *Európai Visszatérési Alapot* és az *Európai Külső Határok Alapot*.

A fentiekben leírtak alapján tehát az Európai Unió menekültügyi szabályozása, a *Közös Európai Menekültügyi rendszer* első szakasza során (1999-2004) számos jogi eszköz került elfogadásra, amelyek olyan területeken határoztak meg közös minimumkövetelményeket, mint például a menedékkérők befogadási feltételei, a menekültügyi eljárások, valamint a nemzetközi védelmet kérő személyek meghatározására szolgáló követelmények.

Szabályokat fogadtak el továbbá a menedékjog iránti kérelemért felelős tagállam meghatározására (az úgynevezett Dublin-rendszer).

Ezeket a jogi dokumentumokat a következő oldalakon részletesen tárgyalom, tekintettel arra, hogy a Közös Európai Menekültügyi rendszer első szakasza ezeken a szabályokon alapul.

1). A Tanács 343/2003/EK rendelete (2003. február 18.) egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról.⁴²

A rendelet- melyet Dublin II rendeletként is ismerünk- Dublini Egyezményt váltotta fel, a 2003. szeptember hó 01. napján beadott menedékjogi kérelmekre és visszavételi kérelmekre alkalmazandó. Az Európai Unió valamennyi tagja részese, valamint Norvégia és Izland és Svájc is. Dánia és az Európai Unió többi tagja között a Dublini Egyezmény maradt hatályban 2006. április 1-ig. amikor is hatályba lépett a Dublin II rendeletet nemzetközi jogként a közösség és Dánia között alkalmazni rendelő 2005-ben aláírt megállapodás.

A Dublin II rendelet céljai, a Dublini Egyezmény céljaival szinte azonosak, azonban azok mellett megpróbál a Dublini Egyezmény hiányosságaira is megoldást nyújtani. További célja az egységes vízumlisták következményeinek átvezetése, az eljárás gyorsítása, valamint a hatékonyság növelése.

A menedékjogi kérelem elbírálására illetékes tagállam meghatározása az alábbi kritériumok szerint történik:

Ennek meghatározása során azt a helyzetet kell alapul venni, amikor a menedékkérő *először* nyújtotta be kérelmét egy tagállamhoz.

⁴² Tanács 343/2003/EK rendelet (2003. február 18.) egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról, Hivatalos Lap L 050, 25/02/2003. o. 0001-0010, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32003R1560:HU:HTML>

- Amennyiben a menedékkérő *kísérő nélküli kiskorú* akkor az az állam lesz illetékes, amelyben *a családtagja jogszerűen tartózkodik*, feltéve, hogy ez szolgálja legjobban a kiskorú érdekeit. Családtag hiányában az a tagállam az illetékes, *ahol a kiskorú a menedékjog iránti kérelmét benyújtotta*.
- Amennyiben a menedékkérőnek van olyan *családtagja, aki menekültként tartózkodik az egyik tagállamban*, akkor az a tagállam lesz az illetékes, feltéve, hogy az érintett személyek így akarják. Ez az állam lesz illetékes akkor is, ha a családalapítás nem a származási országban történt.
- Amennyiben a menedékkérőnek van olyan *családtagja, aki kérelmező az egyik tagállamban és ügyében még nem született érdemi döntés*, az a tagállam lesz az illetékes, feltéve, hogy az érintett személyek ezt akarják.
- Abban az esetben amennyiben a menedékkérő rendelkezik *érvényes tartózkodásra jogosító engedéllyel*, az azt kibocsátó tagállam lesz az illetékes.
- Abban az esetben, amennyiben a menedékkérőnek *érvényes vízum* van, az azt kibocsátó tagállam lesz az illetékes, kivéve ha a vízumot nem *egy másik tagállam nevében, vagy annak írásbeli engedélye alapján* adták ki. Ebben az esetben az utóbbi tagállam lesz az illetékes e kérelem megvizsgálásában.
- Abban az esetben amennyiben a menedékkérő különböző tagállamok által kiadott *több tartózkodásra jogosító engedéllyel vagy vízummal* rendelkezik, akkor
 - a) az a tagállam lesz az illetékes, amelyik a *leghosszabb tartózkodásra jogosító engedélyt állította ki*. Amennyiben az érvényességi időtartamok azonosak, akkor az a tagállam, amelyik a *legkésőbbi lejáratú idővel* állította ki a tartózkodási engedélyt.
 - b) Az a tagállam, amelyik a *legkésőbbi lejáratú vízumot* állította ki, amennyiben azonos típusú vízumokról van szó.
 - c) Különböző típusú vízumoknál az a tagállam az illetékes, amelyik a *legkésőbbi lejáratú idejű vízumot* bocsátotta ki. Amennyiben az érvényességi időtartamok azonosak, az a tagállam az illetékes, amelyik a *legkésőbbi lejáratú idővel* állította ki a vízumot.

- Abban az esetben amennyiben a menedékkérő *legfeljebb két éve lejárt tartózkodási engedéllyel rendelkezik vagy legfeljebb hat hónapja lejárt vízumokkal rendelkezik* az előző három rendelkezés az irányadó, feltéve, hogy az engedéllyel, vagy vízumokkal utazott be a tagállamok területére és azok területét nem hagyta el.
- Amennyiben a menedékkérő *több, mint két éve lejárt tartózkodási engedéllyel rendelkezik vagy több, mint hat hónapja lejárt vízumokkal rendelkezik*, akkor az a tagállam lesz az illetékes, *ahol a kérelmet benyújtotta*, feltéve, hogy az engedéllyel, vagy vízumokkal utazott be a tagállamok területére és azok területét nem hagyta el.
- Az a tény, hogy a tartózkodásra jogosító engedélyt vagy a vízumot hamis, vagy feltételezett személyazonosság alapján, vagy koholt, hamisított vagy érvénytelen okmányok bemutatása alapján adták ki, nem mentesíti a kibocsátó tagállamot a kérelem megvizsgálása alól, kivéve ha a tartózkodási engedélyt vagy a vízumot kibocsátó tagállam bizonyítani tudja, hogy a hamisítást az okmányok kiadása után követték el.
- Amennyiben a menedékkérő jogellenesen lépte át egy tagállam külső határát. az a tagállam illetékes, amelynek területére ily módon belépett.
- Megszűnik az illetékesség ha a menedékkérő több, mint 12 hónapja lépte át a határt. Ebben az esetben az a tagállam lesz illetékes, amelyikben a kérelem benyújtásának időpontját megelőzően legalább 5 hónapig folyamatosan tartózkodott.
- Amennyiben a kérelmező több ilyen államban tartózkodott, az a tagállam az illetékes, amelyikben a legutóbb töltött el legalább 5 hónapot.
- Amennyiben egy harmadik ország állampolgára egy olyan tagállam területére lép, ahol vízummentességet élvez, ez a tagállam az illetékes, kivéve ha a harmadik ország állampolgára kérelmét egy olyan másik tagállamban nyújtja be, ahol a tagállam területére való belépéshez szintén vízummentességet élvez. Ebben az esetben ez utóbbi tagállam lesz az illetékes.

- Amennyiben harmadik ország állampolgára egy tagállam területének nemzetközi tranzitterületén nyújtja be a kérelmet, ez a tagállam az illetékes.
- Amennyiben a fent felsorolt feltételek egyike alapján sem állapítható meg a tagállam illetékessége, akkor az a tagállam az illetékes, ahol a kérelmező kérelmét beadta.

A Dublin II rendelet a Dublini Egyezményvel összehasonlítva közvetlenül végrehajtható és végrehajtandó, elsőbbséget élvez a nemzeti joggal szemben, a Római Szerződés IV. címe szerint az ügyben eljáró legmagasabb szintű hazai bíróság kérdést tehet fel a luxemburgi Európai Bíróságnak az alkalmazással és az értelmezéssel kapcsolatban. A rendelet végrehajtását felügyelő bizottságban többségi döntést hoznak a részletszabályokról. Finomított és tökéletesítette a kritériumokat és működési szabályokat a Dublini Egyezményhez képest, hiányossága ugyanakkor, hogy nem hoz radikális javulást, tekintettel arra, hogy rendkívül munkaigényes, költséges, így továbbra sem fogja nagyszámú menekülő átadását, vagy visszavételét eredményezni, valamint az az alapfilozófia továbbra is megmarad, hogy a menekülő egy „teher.”

2.) A Tanács 2725/2000/EK rendelete (2000. december 11.) a dublini egyezmény hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítására irányuló "Eurodac" létrehozásáról⁴³.

2003. január 15-e óta egy egyedülálló technológiai újítás segít a menedékjogi kérelmek felgyorsításában. Célja a Dublini Egyezmény alkalmazásának, azaz a felelős állam azonosításának előmozdítása, az ismételt, párhuzamos kérelmek kiszűrése, az átlépett külső határ országának azonosítása.

⁴³Tanács 2725/2000/EK rendelet (2000. december 11.) a dublini egyezmény hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítására irányuló "Eurodac" létrehozásáról, Hivatalos Lap L 316, 15/12/2000 o. 0001-0010,
http://eurlex.europa.eu/Result.do?T1=V1&T2=2000&T3=2725&RechType=RECH_naturel&Submit=Keres%C3%A9s

Az Eurodac egy olyan, ujjlenyomatokat tároló európai adatbázis, amely kizárólag a menedékjogi kérelmet benyújtók azonosítására szolgál. Minden 14 év felüli személytől, aki az Európai Unióban vagy azon kívül menedékkérelmet nyújt be, ujjlenyomatot vesznek.

Az ujjlenyomatokat ezután digitális formátumban továbbítják az Európai Bizottságnál működő EURODAC egységhez, ahol a rendszer automatikusan összehasonlítja azokat az adatbázisban szereplő többi ujjlenyomattal.

Valamennyi menekültstátusz iránt kérelmet benyújtott személytől, valamint illegális határátlépőtől és az illegális tartózkodáson tetten ért személyektől vesznek ujjlenyomatot. Dánia kivételével az összes uniós tagállam alkalmazza az EURODAC rendeletet, valamint Norvégia és Izland is.

Amennyiben egy részes tagállam egyike beküld egy sorozat ujjlenyomatot az EURODAC-hoz, értesítést kap, ha azok megegyeznek az ujjlenyomat-azonosító rendszerben tárolt bármelyik mintával. Ebben az esetben az ujjlenyomatot beküldő állam választhat, hogy vagy visszaküldi abba az országba a kérelmezőt, ahol először lépett be az Európai Unió területére, vagy amennyiben nem él ezen jogával saját maga köteles a kérelmet elbírálni.

Az ujjlenyomatok kizárólag a menedékjogi eljárás támogatására használhatóak fel és semmilyen személyes adat nem kapcsolható hozzájuk. A menedékkérők ujjlenyomatait legfeljebb 10 éven keresztül tárolja a rendszer. Az illegális bevándorlók ujjlenyomatait azonban csak 2 évig őrzik meg.

Az EURODAC rendszerrel kapcsolatos visszaélések megakadályozását az egyes tagállamokban nemzeti felügyeleti szervek biztosítják.

A központi egység működését az Európai Adatvédelmi Biztos ellenőrzi. Az Európai Bizottság éves jelentést készít az EURODAC központi egységének tevékenységéről.⁴⁴

3.) Európai Menekültügyi Alap

A menedékre, illetve védelemre szoruló személyek befogadásával, beilleszkedésével és önkéntes hazatelepülésével kapcsolatos költségek tagállamok közötti megosztása céljából 2000-ben a tagállamok megegyeztek az Európai Menekültügyi Alap létrehozásáról. Az Alap célja az EU- tagállamok közötti menekültügyekben megnyilvánuló szolidaritás megerősítése, a menekültek és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek befogadására, a befogadással járó következmények vállalására és viselésére tett erőfeszítéseik támogatása és ösztönzése révén. Dánia az egyetlen tagállam, amelyik nem vesz részt az EMA tevékenységében.

Működésének első szakaszában⁴⁵ - 2000. januárjától 2004. december 31-ig - 216 millió eurós forrással rendelkezett. 2004. júniusában a tagállamok közös határozatot fogadtak el az EMA 2005-2010-ig tartó időszakra történő meghosszabbításáról.⁴⁶

A források tagállamok közötti elosztásához az egyes országokban az Eurostat⁴⁷ adatai szerint regisztrált menedékkérők és nemzetközi védelemre szoruló személyek száma szolgál referenciaként.

⁴⁴ EURODAC, A menedékkérelmek elbírálását segítő ujjlenyomat-azonosító rendszer
http://ec.europa.eu/justice_home/key_issues/eurodac/eurodac_20_09_04_hu.pdf

⁴⁵ A Tanács határozata (2000. szeptember 28.) az Európai Menekültügyi Alap létrehozásáról (2000/596/EK), Hivatalos Lap L 252 06/10/2000. o. 0012-0018.,
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:252:0012:01:HU:HTML>

⁴⁶ 2004/904/EK: A Tanács határozata (2004. december 2.) a 2005–2010. közötti időszakra az Európai Menekültügyi Alap létrehozásáról, Official Journal L 381 , 28/12/2004 P. 0052 – 0062,
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004D0904:HU:HTML>

⁴⁷ Statistical Office of the European Communities - Európai Közösségek Statisztikai Hivatala

Az Alap ezen felül egy éves támogatásban is részesít minden tagállamot.

Az Alap egy decentralizált pénzügyi intézmény. Minden tagállam kijelöl egy nemzeti hatóságot, amely az Alap támogatására jogosult projektek kiválasztásáért és felügyeletéért felelős.

Az Alap működésének második szakaszában (2005-2010.) minden államnak több évre szóló terveket kell benyújtani a Bizottsághoz, előzetes jóváhagyásra. A tagállamokat ez a menekültpolitika összes érintettjével folytatott előzetes konzultációra épülő, átfogó stratégiai tervek kidolgozására ösztönzi.

Az alap a menedékkérők, a menekültek és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek vonatkozásában a tagállamoknak az alábbi intézkedéseit támogatja:

- A menedékkérők befogadása és a menekültügyi eljáráshoz való hozzáférés biztosítása tekintetében infrastrukturális szolgáltatások, anyagi, egészségügyi, szociális ellátás, közigazgatási, bírósági segítségnyújtás, jogi segítségnyújtás, stb.
- Egy adott tagállamban hosszú távon tartózkodó személy beilleszkedése vonatkozásában lakhatási, létfenntartási eszközök nyújtása, egészségügyi ellátás.
- Az önkéntes hazatelepülés esetében önkéntes visszatérési programok, a származási országbeli helyzettel kapcsolatos tájékoztatás, tanácsadás, általános- és szakképzések, segítség a visszatelepüléshez.

4.) A Tanács 2001/55/EK irányelve (2001. július 20.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről

Az irányelv alapján az Európai Unió tagállamainak 2002. december hó 31-ig kellett az irányelvnek megfelelő hazai jogszabályokat kialakítaniuk. Célja a tömeges beáramlás esetén a menekülőknek nyújtandó átmeneti védelem közös minimális követelményeinek meghatározása és a tagállamok közötti tehermegosztás kiegyensúlyozása. Alapvető szabályai, hogy nem helyettesíti és nem zárja ki a konvenciók menekülteként való elismerést, valamint az átmeneti védelmet élvezők közötti bármilyen alapú diszkriminációt megtiltja.

Az átmeneti védelem fogalma az irányelv szerint:

„akiknek el kellett hagyniuk származási országukat, illetve régiójukat, illetve evakuálták őket.....és akik az adott országban fennálló helyzet miatt nem képesek biztonságos és tartós feltételek mellett visszatérni,.... különösen olyan személyek, akik:

- i. fegyveres konfliktus vagy feltartóztathatatlan erőszak térségéből menekültek el,
- ii. ki vannak téve emberi jogaik rendszeres vagy általános megsértése komoly kockázatának, illetve ennek áldozatai.”⁴⁸

A tömeges beáramlás a lakóhelyüktől elűzött olyan személyek nagy számban a Közösség területére történő érkezését jelenti, akik egy adott országból vagy földrajzi területről érkeztek, függetlenül attól, hogy spontán vagy támogatott módon (pl.: evakuálási program keretében) érkeztek-e. Az átmeneti védelem időtartama egy év, amely hat hónapos időszakonként további maximum egy évre automatikusan meghosszabbítható. Amennyiben a Tanács a Bizottság javaslatát követően minősített többséggel úgy dönt, akkor a két évnél előbb is megszűnhet az átmeneti védelem. Amennyiben a hazatérésre két év után sincsen lehetősége a menekülőnek, az átmeneti védelem nem terjeszthető ki hosszabb időre.

⁴⁸ A Tanács 2001/55/EK irányelve a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről, Hivatalos Lap L 212 , 07/08/2001 o. 0012 – 0023, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0055:HU:NOT>

Az átmeneti védelemből kizárhatóak azon személyek, akik nemzetbiztonsági veszélyt jelentenek, valamint akiről alaposan feltehető, hogy háborús vagy emberiség elleni bűncselekményt követett el.

A védett személyek jogai:

- Ingyenes beutazási vízumhoz való, tartózkodási engedélyhez, személyi igazoló dokumentumhoz jutás;
- Munkát vállalhat, vagy bármely önálló vállalkozást folytathatnak a szakma szabályai szerint a menekültekkel azonos feltételek mellett;
- A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az átmeneti védelmet élvezők szálláshelyhez jussanak. Amennyiben nem rendelkeznek saját forrásokkal, biztosítani kell számukra a lakástámogatáshoz jutást;
- Orvosi ellátás legalább a sürgős ügyekben, valamint a betegségek alapvető kezelése;
- Különösen érzékeny helyzetű személyeknek- pl.: kísérő nélküli kiskorú, kínzás, nemi erőszak áldozatai- megfelelő orvosi és egyéb segítség nyújtása,
- Iskoláztatási jog. A 18 év alatti személyeknek az állampolgárokéval azonos feltételek mellett kell biztosítani ezt a jogot;
- Családegyesítési jog, az élettársi kapcsolatban élők számára is.

Az átmeneti védelmet élvezők hozzáférését biztosítani kell a menekültstátusz-elbírálási eljáráshoz is. Az átmeneti védelem időtartama alatt a menedékkérelemről szóló döntést fel lehet függeszteni. Amennyiben elutasítják a menedékkérőnek a menedékjog iránti kérelmét, az átmeneti védelem fennmarad az elutasítás ellenére is.

A tagállamok jelzik az átmeneti védelemre jogosult személyek fogadására vonatkozó képességüket, vagy annak hiányát. A tagállamok biztosítják, hogy azokat a védelemre jogosultakat fogadják be, akik kívánnak is az adott tagállamba menni. A védett személyek más tagállamnak történő átadása is elképzelhető.

5.) A Tanács 2003/9/EK irányelve (2003. január 27.) a menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról⁴⁹

Célja a menedékkérők fogadására vonatkozó feltételek összehangolása, az eltérő befogadási feltételek miatt kialakuló másodlagos migráció csökkentése, valamint hogy megfelelő életszínvonalat, hasonló megélhetési feltételeket biztosítsanak az eljárás során a menedékkérőknek. Ez az irányelv a folyamatban lévő eljárásokban érintett személyekre vonatkozik.

Rendelkezései a következők:

- Tájékoztatás

A tagállamok maximum 15 napon belül írásban tájékoztatják a menedékkérőt jogairól és kötelezettségeiről.

- Dokumentáció

A tagállamok a menedékkérő kérelmének benyújtását követő három napon belül biztosítják a menedékkérő részére a tartózkodási engedély kiállítását. Ezen dokumentumok a menedékkérő az adott tagállamban való tartózkodása idejéig érvényesek.

- Mozgásszabadság/fogvatartás

A menedékkérők a tagállamok által számukra kijelölt területen szabadon mozoghatnak. A tagállamok kijelölhetnek a menedékkérők részére lakóhelyet is, valamint amennyiben jogi vagy közrendi okból indokolt, nemzeti joguk alapján a kérelmező tartózkodását meghatározott helyhez köthetik.

⁴⁹ Hivatalos Lap L 031, 06/02/2003. o. 0018-0025.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32003L0009:HU:NOT>

- Család egysége

A tagállamok minden megfelelő intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy a család egységét fenntartsák.

- Orvosi szűrés

A tagállamok megkövetelhetik a kérelmezők orvosi vizsgálatát, amennyiben ez közegészségügyi okból indokolt.

- Kiskorúak iskoláztatása

Kötelező az oktatás, azonban az oktatási rendszerben való részvétel megkezdése a menedékkérelem benyújtását követő maximum 3 hónapig elhalasztható. Ez 1 évre meghosszabbítható, abban az esetben, amennyiben egyedi oktatást biztosítanak.

- Foglalkoztatás

A tagállamok meghatározhatnak egy olyan időszakot, amelyen belül a menedékkérő nem dolgozhat. Amennyiben azonban a menedékjogi kérelem benyújtását követő egy éven belül még nem született döntés, a tagállamok kötelesek biztosítani a munkavállalási jogot, azonban az EU és az EGT⁵⁰ megállapodásban részes tagállamok állampolgárait, valamint harmadik országok jogszerűen területükön tartózkodó állampolgárait elsőbbségben részesíthetik.

- Szakképzés

A tagállamok attól függetlenül engedélyezhetik a szakképzésben való részvételét a menedékkérőknek, hogy vállalhatnak e munkát az adott tagállam területén vagy sem.

⁵⁰ Európai Gazdasági Térség, mely az EK és az EFTA országait tömöríti a négy szabadságot megvalósító közös piaccá (a mezőgazdaság kivételével).

- Anyagi feltételek, egészségügyi ellátás

„A tagállamok gondoskodnak a befogadásnak a kérelmezők egészségének megfelelő és alapszükségeiket kielégítő életszínvonalat biztosító anyagi feltételeiről.”⁵¹

A tagállamok az egyes, vagy valamennyi anyagi ellátást, valamint az egészségügyi ellátást ahhoz köthetik, hogy a kérelmező ne rendelkezzen kellő anyagi eszközzel az alapvető igényeket biztosító életszínvonal eléréséhez.

A tagállamok megkövetelhetik a kérelmezőtől, hogy fedezze a költségeket, amennyiben a kérelmező elegendő erőforrással rendelkezik, például már megfelelő ideje dolgozik. Amennyiben utólag derül ki, hogy megfelelő anyagi eszközökkel rendelkezett, a tagállamok megtérítetik az anyagi egészségügyi ellátás költségeit.

Az anyagi feltételeket a tagállamok biztosíthatják természetben, utalvánnyal, vagy pénzben is, illetve ezek kombinálásával.

- Szállás biztosítása

Amennyiben a szállást természetben biztosítják, azt a befogadó állomásokon vagy egyedi szálláshelyeken-magánházak, lakások, szállodák- kell biztosítani.

A tagállamok a szálláson elhelyezett kérelmezők részére biztosítják a családi életük védelmét, a kapcsolattartást a hozzátartozóikkal, a jogi tanácsadókkal, az ENSZ menekültügyi főbiztosának képviselőivel, a tagállamok által elismert nem kormányzervekkel. Ez biztonsági okból korlátozható.

⁵¹ A Tanács 2003/9/EK irányelve (2003. január 27.) a menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról 13. cikk (2) bekezdés, Hivatalos Lap L 031, 06/02/2003. o. 0018-0025.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32003L0009:HU:NOT>

A tagállamok e rendelkezésektől eltérő anyagi befogadási feltételeket is előírhatnak a lehető legrövidebb ésszerű időtartamig, amennyiben a kérelmező fogvatartott, ha az adott földrajzi térségben nincsenek meg az anyagi feltételek, vagy a rendelkezésre álló szokásos szálláshelyek kimerültek.

- Egészségügyi ellátás

A tagállamok legalább a sürgősségi ellátást, valamint a betegségek alapvető kezelését biztosítják.

- A befogadási feltételek korlátozása vagy megvonása

Esetei:

- a.) a menedékkérő engedély nélkül elhagyja a kijelölt tartózkodási helyet,
- b.) nem jelentkezik, vagy a menedékjogi eljárással kapcsolatos személyes meghallgatáson nem jelenik meg,
- c.) ugyanabban a tagállamban már nyújtott be menedékjog iránti kérelmet,
- d.) elhallgatta anyagi forrásait és ez által jogtalanul vett igénybe ellátást,
- e.) menedékjog iránti kérelmét az adott tagállamba való érkezését követően az ésszerűen lehetséges legrövidebb időn belül nem nyújtotta be,
- f.) a befogadó állomás szabályainak súlyos megszegése, vagy súlyos, erőszakos cselekmény miatt.

A tagállamok az elutasító határozatok elfogadása előtt nem vonják meg, nem korlátozzák a befogadás anyagi feltételeit.

A döntéseket egyedileg, tárgyilagosan és elfogulatlanul hozzák meg és azokat indokolni kell.

- Különleges elbánást igénylő személyek

Kötelező különleges figyelmet szentelni a kiskorúaknak, a felügyelet nélküli kiskorúaknak, a mozgássérülteknek, az időseknek, a várandós nőknek, a kiskorú gyermeket egyedül nevelő szülőknek, valamint kínzáson, nemi erőszakon, vagy pszichikai, fizikai, vagy szexuális erőszak más súlyos formáján átesett személyeknek.

a.) Kiskorúak

A gyermek mindenek felett álló érdeke a meghatározó.

b.) Felügyelet nélküli kiskorúak

Felnőtt rokonoknál, nevelőcsaládnál, kiskorúak befogadására alkalmas befogadó állomásokon, vagy más kiskorúaknak megfelelő szálláson kell őket elhelyezni. A testvéreket lehetőleg együtt kell elhelyezni. Családját mihamarabb fel kell kutatni, de a kiskorú veszélyeztetése nélkül. A kiskorúak gondozását ellátó személyek megfelelő képesítéssel kell, hogy rendelkezzenek.

c.) Kínzás és erőszak áldozatai

A tagállamok kötelesek a megfelelő kezelésben részesíteni őket.

- Jogorvoslat

Az ellátás nyújtását elutasító határozat ellen, illetve az ellátás csökkentését és megvonását kimondó, valamint a lakóhelyre és mozgásszabadságra vonatkozó határozat ellen a tagállamoknak biztosítaniuk kell a jogorvoslat lehetőségét.

Az irányadó eljárást a nemzeti jog szabja meg. Végző szakaszban biztosítani kell a bíróság előtti felülvizsgálat vagy fellebbezés lehetőségét.

- Együttműködés és átültetés

A tagállam köteles a megfelelő forrásokat rendelkezésre bocsátani, a képzéseket elvégezni és erről a Bizottságot tájékoztatni.

6.) A Tanács 2004/83/EK irányelve (2004. április 29.) a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról⁵²

Az irányelv célja az asylum shopping⁵³ megelőzése, a védelem minimumának garantálása, a visszaélések megelőzése. Hatálya Dánia kivételével minden Európai Unió tagállamra kiterjed.

„3. cikk

Kedvezőbb elbírálás elve

A tagállamok kedvezőbb szabályokat vezethetnek be, illetve tarthatnak fenn annak meghatározására, hogy ki minősül menekültnek, illetve kiegészítő védelemre jogosult személynek; valamint úgyszintén a nemzetközi védelem tartalmának meghatározására is, amennyiben e vonatkozó szabályok összeegyeztethetők ezen irányelvvel.”⁵⁴

⁵² Hivatalos Lap L304, 30/09/2004. o.0012-0023.,

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0083:HU:HTML>

⁵³ A tagállamok eltérő menedékjogi rendszeréből adódó azon gyakorlat, amelynek során a menedékkérők az egyik tagországból a másikba vándorolnak a minél kedvezőbb eljárás megtalálásáért.

⁵⁴ A Tanács 2004/83/EK irányelve (2004. április 29.) a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról 3. cikk, Hivatalos Lap L 304 , 30/09/2004 o. 0012 – 0023,
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0083:HU:NOT>

Főbb újításai a következők:

1. elfogadja a nem-állami üldözötől származó üldözést a menekültként való elismerés alapjául.
2. bevezeti a kiegészítő védelem fogalmát és a vele járó jogokat
3. nem csak a fogalmakat fejt ki, mint az 1996.márciusában elfogadott közös álláspont a genfi egyezmény 1. cikkében meghatározott „menekült” fogalom összehangolt alkalmazásáról, hanem az anyagi jogosítványokat is.

Rendelkezései:

- Fogalmak:

Az irányelv szerint a *kérelem* vagy menekültként való elismerésre vagy kiegészítő védelem iránti igényre irányul.

A *menekült* fogalmát a Genfi Egyezmény menekültfogalma és a 12. cikke szerinti kizáró okok alapján határozza meg.

Az ún. kvalifikációs irányelv, vagy definíciós a irányelv szerint: „*kiegészítő védelemre jogosult személy*”: harmadik ország olyan állampolgára, illetve olyan hontalan személy, aki nem minősül menekültnek, de akivel kapcsolatban megalapozott okokból azt kell feltételezni, hogy származási országába, illetőleg hontalan személy esetében a korábbi szokásos tartózkodási helye szerinti országba való visszatérése esetén a 15. cikk szerinti súlyos sérelem elszenvedése tényleges veszélyének lenne kitéve;.....és nem tudja vagy az ilyen veszélytől való félelmében nem kívánja ezen ország védelmét igénybe venni;”⁵⁵

⁵⁵ A Tanács 2004/83/EK irányelve (2004. április 29.) a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról 2. cikk, e. pont, Hivatalos Lap L 304 , 30/09/2004 o. 0012 – 0023
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0083:HU:NOT>

„15. cikk:

Súlyos sérelem

Az alábbiak minősülnek súlyos sérelemnek:

- i. halálbüntetés kiszabása, vagy végrehajtása, vagy
- ii. kínzás vagy embertelen, megalázó bánásmód vagy büntetés alkalmazása a kérelmezővel szemben a származási országban, vagy
- iii. nemzetközi vagy belső fegyveres konfliktushelyzetekben felmerülő megkülönböztetés nélküli erőszak következtében polgári személy életének vagy sértetlenségének súlyos és egyedi fenyegetettsége.”⁵⁶

A *családtagok* közé sorolja az irányelv a házastársat, vagy a nőtlen vagy hajadon élettársát, - amennyiben stabil a kapcsolat és a területi állá, az élettársakat a házaspárokéhoz hasonló módon kezeli-, valamint az előzőekben említett pár gyermekei, akik kiskorúak, nem házasok és eltartottak. Mindkét kategóriára-házastárs, gyermek-az vonatkozik, hogy akkor számítanak családtagnak, amennyiben a családi kötelék már a származási országban is fennállt. És egyszerre tartózkodnak a kérdéses tagállamban.

- II. fejezet, A kérelem vizsgálata, jól megalapozott félelem

A bizonyítási teher megosztott a kérelmező és az állam között. A kérelem értékelése a kérelmező nyilatkozatai és dokumentumai alapján, egyénileg történik. A származási országra vonatkozó valamennyi releváns tény és a jogrendszert is egyaránt vizsgálni kell.

⁵⁶ A Tanács 2004/83/EK irányelve (2004. április 29.) a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról 15. cikk, Hivatalos Lap L 304 , 30/09/2004 o. 0012 – 0023
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0083:HU:NOT>

A 4. cikk (3) bekezdésének c.) pontja egy szubjektív elemet is tartalmaz, azaz a kérelmet a kérelmező személyes körülményeit figyelembe véve, kell vizsgálni, hogy a cselekmények üldöztetésnek illetve súlyos sérelemnek minősülnek -e. A kérelmező múltbeli üldöztetése, vagy vele szemben súlyos hátrány veszélye komoly alátámasztásul szolgál az üldöztetéstől való megalapozott félelmének, kivéve, ha alapos okkal feltehető, hogy kérelmezőt nem fogják újból üldözni, illetve a súlyos sérelem veszélye már nem áll fenn.

Amennyiben a kérelmező állításait nem támasztja alá, vagy nem tud bizonyítékokkal szolgálni azokra, úgy azokat akkor nem kell bizonyítani, amennyiben

- a kérelmező láthatóan mindent megtett kérelmének alátámasztására,
 - átadta valamennyi elérhető bizonyítékát és a hiányzó bizonyítékok vonatkozásában kielégítő magyarázattal szolgál,
 - nyilatkozatai, állításai logikailag összefüggőek és hihetőek, valamint nem mondanak ellent az ismert és egyedi információknak,
 - a kérelmező az első adandó alkalommal benyújtotta a nemzetközi védelem iránti kérelmét, kivéve amennyiben alapos indokkal igazolni tudja ennek elmulasztását,
- ,általánosságban megállapítható a kérelmező szavahihetősége.”⁵⁷

Az üldöztetéstől való megalapozott félelem, vagy a súlyos sérelem veszélye alapulhat olyan eseményeken is, melyek azután következtek be, hogy a kérelmező elhagyta származási országát.

⁵⁷ A Tanács 2004/83/EK irányelve (2004. április 29.) a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról 4. cikk, (5) bekezdés, e.) pontja, Hivatalos Lap L 304 , 30/09/2004 o. 0012 – 0023, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0083:HU:NOT>

A félelem alapulhat a kérelmezőnek a származási országának elhagyása után megnyilvánuló külföldi tevékenységében, különösen, ha a származási országban már meglévő meggyőződése, vagy beállítottság kifejezését és folytatását képezik.

Az ismételt kérelmet benyújtott kérelmező nem ismerhető el menekültként-a Genfi Egyezmény sérelme nélkül- amennyiben a származási országa elhagyását követően ő maga idézte elő az üldözést kiváltó körülményt.

Az üldöző, vagy súlyos hátrány okozója lehet az állam, az államot vagy az államterület egy jelentős részét ellenőrzésük alatt tartó pártok vagy szervezetek, valamint az államtól független szereplők ha az állá, vagy nemzetközi szervezetek nem képesek vagy nem hajlandóak védelmet nyújtani.

A védelmező lehet az állam, az államterület egy jelentős részét ellenőrzésük alatt tartó pártok vagy szervezetek, ideértve a nemzetközi szervezeteket is. A védelem akkor áll fenn, amennyiben hatékony jogrend áll rendelkezésre az üldöző vagy a súlyos hátrányt okozó felderítéséhez, büntetőeljárás útján történő üldözéséhez és megbüntetéséhez, valamint a kérelmező hozzáférhet a védelemhez.⁵⁸

Belföldi védelem

Amennyiben a származási ország egy részében nem áll fenn az üldöztetéstől való megalapozott félelem követelménye, illetve a súlyos sérelem tényleges veszélye, akkor a kérelmezőtől ésszerűen elvárható, hogy az érintett országrészben maradjon. Az erről való döntésnél figyelembe veszik az érintett országrészben fennálló általános helyzetet, valamint a kérelmező személyes körülményeit. Ez akkor is alkalmazható, ha technikai okból lehetetlen a hazatérés.

⁵⁸ A Tanács 2004/83/EK irányelve (2004. április 29.) a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról 7. cikk, Hivatalos Lap L 304 , 30/09/2004 o. 0012 – 0023,

Az üldöztetés

Azon cselekmények, amelyek elegendően súlyosak ahhoz, hogy természetüknél vagy ismétlődésüknél fogva az alapvető emberi jogokat súlyosan megsértsék, különösen az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok Védelméről szóló Európai Egyezmény 15. cikkének (2) bekezdésében felsorolt „abszolút” emberi jogokat. (élethez való jog, kínzás, rabszolgaság tilalma, nulla poena sine lege⁵⁹), vagy különböző olyan intézkedések együtteséből állnak össze, amelyek elég súlyosan sértik az emberi jogokat ahhoz, hogy az érintett személy helyzetére az előzőekben említett helyzethez hasonló módon hassanak.

Az üldözés a következő cselekmények formájában jelenik meg: fizikai, mentális és szexuális erőszak, diszkriminatív büntetések és intézkedések, üldöztetés vagy büntetés szolgálatmegtagadás miatt konfliktusban, amennyiben a szolgálat bűncselekménnyel vagy kizáró okot jelentő tettel járna, valamint valamely személynek nemi hovatartozása miatti, vagy gyermekekkel szemben elkövetett tettek.

Nincs annak jelentősége, hogy a kérelmező ténylegesen rendelkezik - e az üldöztetés alapjául szolgáló jellemzőkkel vagy csak az üldöző tulajdonítja neki.

Az üldöztetés okai

Faj: Magában foglalja a bőrszínt, a leszármazást és a meghatározott etnikai csoporthoz tartozást.

Vallás: Teista, nem teista és ateista meggyőződések, részvétel az ilyen szertartásokon, vagy a szertartásoktól való tartózkodás.

Nemzetiség: Magában foglalja az állampolgárságot vagy annak hiányát, valamint az olyan csoporthoz való tartozást is, amelyet annak kulturális, etnikai, illetve nyelvi identitása, közös földrajzi vagy politikai származása, illetve egy másik állam lakosságához fűződő viszonya határoz meg.

⁵⁹ Jogelv, hogy senkit nem lehet elítélni olyan tettért, amit a törvény nem tilt.

Politikai vélemény: A potenciális üldözőre vonatkozó meghatározott vélemény, gondolat vagy meggyőződés függetlenül attól, hogy a kérelmező az adott vélemény, gondolat vagy meggyőződés alapján cselekedett -e.

Meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozás: „veleszületett jellemzőkkel vagy meg nem változtatható közös háttérrel rendelkeznek, vagy olyan közös meggyőződésük, illetve jellemzőik vannak, amelyek olyannyira alapvetőek az identitás, illetve lelkiismeret szempontjából, hogy az érintett személyeket nem lehetne azok feladására kényszeríteni, illetve a csoport az érintett országban egyértelműen elkülöníthető identitással rendelkezik, mivel a csoportot az azt körülvevő társadalom „más”-ként kezeli.”⁶⁰

Az irányelv alkalmazhatósága megszűnésének esetei a Genfi Egyezményben felsorolt esetekkel egyeznek meg a menekülésre okot adó körülmények megszűnésével egészíti ki csupán az irányelv azt.

A tagállamoknak meg kell vizsgálniuk, hogy a körülményekben bekövetkezett változás annyira jelentős és maradandó jellegű-e, hogy a menekült üldöztetés miatti félelme már nem tekinthető megalapozottnak.

Az irányelv alkalmazhatóságát kizáró okok a kizáró okok:

- Amennyiben a menekült más ENSZ szerv révén támogatásban részesül,
- A tartózkodási helye szerinti ország az érintett ország állampolgáraival azonos jogokat biztosít neki,
- Béke elleni, háborús, vagy emberiség elleni bűncselekményt követett el,

⁶⁰ A Tanács 2004/83/EK irányelve (2004. április 29.) a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról 10. cikk, (1) bekezdés d.) pont, Hivatalos Lap L 304 , 30/09/2004 o. 0012 – 0023,

- A menedéket nyújtó országon kívül, az országba menekülteként történő befogadását megelőzően-vagyis a menekült jogállás elismerésén alapuló tartózkodási engedély kiállításának időpontja előtt- súlyos, nem politikai bűncselekményt követett el. A különösen kegyetlen cselekmények akkor is súlyos, nem politikai bűncselekménynek minősíthetők, ha azokat állítólagos politikai célból követték el,
- Az ENSZ céljaival és elveivel összeegyeztethetetlen cselekedeteket követett el.

A kizárás nem jelenti a visszaküldést, hiszen a non refoulement elvét tiszteletben kell tartani.

- Eljárás

A tagállam köteles megadni a menekült státuszt, amennyiben a kérelmező megfelel a definíciónak.

- Kötelező a kizárás az alábbi esetekben:

A tagállamok visszavonják, illetve megszüntetik a menekült jogállását, illetve megtagadják annak megújítását, ha menekülteként való elismerését már evel ki kellett volna zárni,

Ha elismerésében döntő szerepet játszott az, hogy megváltoztatta a tényeket, vagy tényeket elhallgatott, ideértve hamis, vagy hamisított dokumentumok felhasználását is.

- A tagállamok választásán alapuló kizárás:

Amennyiben a menekült nemzetbiztonsági veszélyt jelent az adott államra, mivel különösen súlyos bűncselekményért való elkövetése miatt nagy a társadalomra való veszélyessége.

- Kiegészítő védelemre való jogosultság

A tagállam köteles megadni a kiegészítő védelmi jogállást, amennyiben a kérelmező megfelel az előzőekben leírt feltételeknek.

A kiegészítő védelmi jogállás *megszűnik*, amennyiben a kiegészítő védelem elismeréséhez vezető körülmények megszűntek, vagy olyan mértékben változtak meg, hogy az említett védelem már nem szükséges. A változásnak annyira jelentősnek és maradandónak kell lennie, hogy a kiegészítő védelemre jogosult személy súlyos sérelemmel szembeni fenyegetettsége már nem megalapozott.

A kiegészítő védelmi jogállásból való *kizárás kötelező*, „amennyiben nyomós ok van annak feltételezésére, hogy az érintett személy:

- a) béke elleni, háborús-, vagy emberiség elleni, az ilyen bűncselekményekről rendelkező nemzetközi okmányokban meghatározott bűncselekményt követett el;
- b) súlyos bűncselekményt követett el;
- c) az Egyesült Nemzetek – az Egyesült Nemzetek Alapokmányának preambulumban, illetve 1. és 2. cikkében meghatározott – céljaiba és elveibe ütköző cselekményekben bűnös;
- d) veszélyt jelent a tartózkodási helye szerinti tagállam társadalmára vagy biztonságára.”⁶¹

⁶¹ A Tanács 2004/83/EK irányelve (2004. április 29.) a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról 17. cikk, (1) bekezdés a)-d.) pont, Hivatalos Lap L 304 , 30/09/2004 o. 0012 – 0023,

A tagállamok *kizárhatják* a kérelmezőt, amennyiben „az adott tagállamba történő befogadását megelőzően egy vagy több, az (1) bekezdés hatálya alá nem tartozó olyan bűncselekményt követett el, amely az érintett tagállamban történő elkövetés esetén szabadságvesztéssel lenne büntetendő, és amennyiben a kérelmező csak az e bűncselekmény elkövetésével járó büntetés elkerülése érdekében hagyta el származási országát.”⁶²

Kiegészítő védelmi státuszból való kizárás *kötelező esetei* közé tartozik, amennyiben az érintett személy béke elleni, háborús, emberiség elleni, valamint súlyos nem politikai bűncselekményt követett el. A tagállamok *kizárhatják* az érintett személyt, amennyiben kisebb súlyú bűncselekmény szankciója elől menekül.

Anyagi jogok

Nem érintik a genfi Egyezményben biztosított jogokat.

A menekültek, valamint a kiegészítő védelemben jogosultak ugyan azokat a jogokat élvezik, kivéve, ahol kifejezett ez eltérés. Az irányelv rendelkezései különös figyelmet szentelnek a sérülékeny csoportokra, valamint a gyermek legfőbb érdekére. Az ismételt kérelmet benyújtott kérelmezőknél amennyiben a származási országa elhagyását követően ő maga idézte elő az üldözést kiváltó körülményt, a tagállamok csökkenthetik a jogosultságokat.

A tagállamnak biztosítania kell a *család egységét*. A kiegészítő védelemben részesülők családtagjaira külön feltételek szabhatók. Nemzetbiztonsági vagy közrendi okból a családtag kizárható a kedvezményekből.

⁶² A Tanács 2004/83/EK irányelve (2004. április 29.) a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról 17. cikk, (1) bekezdés a)-d.) pont, Hivatalos Lap L 304 , 30/09/2004 o. 0012 – 0023

A tagállam kiterjesztheti a család fogalmát az otthon együtt élt és a menekült vagy a kiegészítő védelemben részesülő által eltartott további családtagokra.

- Jogok

1. A tagállamok a menekültek részére minimum évre jogosító *tartózkodási engedélyt* állíthatnak ki, a kiegészítő védelemben részesülők részére pedig minimum 1 évre jogosítót.

2. A tagállamok a menekültek részére a Genfi Egyezményben meghatározott *útiokmányokat* állíthatnak ki. A kiegészítő védelemben részesülők számára eseti útiokmányokat állíthatnak ki, amennyiben nyomós humanitárius ok indokolja.

3. A menekültek az adott foglalkozásra irányadó szabályok szerint vállalhatnak *munkát*, vehetnek részt *szakmai továbbképzésben*. A kiegészítő védelemben részesülőkre ugyan ez a szabály azzal vonatkozik, hogy esetükben figyelembe lehet venni a tagállamok munkaerőpiacának helyzetét. A tagállamok prioritásokat fogalmazhatnak meg, valamint a szakmai képzésben való részvétel feltételeit is a tagállam fogalmazhatja meg.

4. Kiskorúak számára az oktatáshoz való teljes hozzáférést. A felnőttek számára a harmadik országok területükön jogszerűen tartózkodó állampolgáraitra vonatkozó azonos feltételek mellett biztosítja az oktatást.

5. Saját állampolgárokkal azonos feltételek mellett biztosítják továbbá a *szociális védelmet*, valamint az *egészségügyi ellátást*, azonban ez a jog a kiegészítő védelemben részesülők számára az alapellátásra korlátozható.

6. *Szálláshoz való hozzáférés* a harmadik országok területükön jogszerűen tartózkodó állampolgáraitra vonatkozó azonos feltételek mellett.

7. Az *integrációra* a tagállamoknak programokat kell létrehozniuk, azonban a kiegészítő védelemben részesülők csak abban az esetben juthatnak ezekhez hozzá, amennyiben a tagállamok azt célszerűnek tartják.

8. Önkéntes hazatelepülés támogatása

9. A kísérelő nélküli kiskorúak védelmét külön cikk részletezi.

7.) A Tanács 2005/85/EK irányelve (2005. december 1.) a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól.⁶³

Az irányelv hatálya kiterjed a menekültjogi státusz iránti kérelemre, kiterjedhet a kiegészítő védelem iránti kérelmekre.

Nem terjed ki azonban az átmeneti védelem iránti kérelmekre. A tagállamok hatályba léptethetnek ezen irányelv rendelkezéseinek kedvezőbb szabályokat is.

- Alapelvek és garanciák⁶⁴

1. Az eljáráshoz való hozzáférés

a.) Biztosítani kell a kérelem hatékony betérjesztésének lehetőségét;

b.) a kérelem bármilyen formában betérjeszthető;

c.) minden felnőtt önálló kérelmet adhat be

2. A tagállamban maradás joga

Kérelmezőnek meg kell engedni, hogy az ország területén vagy a határon maradjon, amíg kérelméről első fokon nem döntenek.

⁶³ A Tanács 2005/85/EK irányelve (2005. december 1.) a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól, Hivatalos Lap L326, 13/12/2005. o. 0013-0034, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:326:0013:01:HU:HTML>

⁶⁴ A Tanács 2005/85/EK irányelve (2005. december 1.) a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól, Hivatalos Lap L326, 13/12/2005. o. 0013-0034, II. fejezet

3. A kérelem megfelelő vizsgálata

Garantálja, hogy minden döntés legyen az adott egyénre szabott, objektív és elfogulatlan, valamint, hogy a döntések az adott országról származó információk birtokában szülessenek. Biztosítja, hogy a menekültjogot ismerő személyzet mérlegeljen és döntsön a kérelmező ügyében.

4. A határozatra vonatkozó követelmények

Mindig írásbeli döntést kell hozni. Az elutasító döntést ténybelileg és jogilag is indokolni kell, valamint a fellebbezés lehetőségére is utalni kell a határozatban.

- Valamennyi eljárásban és valamennyi kérelmezőre érvényes további garanciák

1. A kérelmező tájékoztatása az eljárásról és jogairól, valamint kötelezettségeiről;
2. Szükség esetén részére tolmács biztosítása;
3. Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságával, vagy a nevében tevékenykedő szervezettel való kapcsolatba lépés lehetőségének biztosítása;
4. A döntésről kellő időben történő értesítés;
5. A döntésről, - amennyiben nincs ügyvédje- olyan nyelven kell tájékoztatni, melyet megért.

- Személyes meghallgatás

Minden esetben kötelező, kivéve, ha anélkül is megadható a státusz, vagy a kérelmező eltűnik, stb. megfelelően képzett tolmács segítségével zajlik a meghallgatás. A meghallgatásról jegyzőkönyv készül, melyet a kérelmező rendelkezésére bocsátanak megjegyzések tétele végett, vagy a fellebbezés előkészítéséhez.

- Jogi segítségnyújtáshoz és képviselőhez való jog⁶⁵

Biztosítani kell a jogi segítséget nyújtó személlyel történő hatékony konzultáció lehetőségét. Képviselője minden meghallgatáson jelen lehet. Az ingyenes jogi segítséget és képviseletet a tagállamok korlátozhatják a bírói felülvizsgálatra, azokra, akik nem rendelkeznek elegendő anyagi forrással, az előreláthatóan sikeres kimenetelű fellebbezésre vagy felülvizsgálatra, kijelölt jogászokra.

A tagállamok ezen kívül anyagi és időbeli korlátozásokat írhatnak elő, valamint előírhatják azt, hogy a segítségnyújtás nem lehet kedvezőbb a saját állampolgároknak nyújtott segítségnél.

- Adatvédelem

A kérelmet eldöntő ország biztosítja, hogy a származási ország ne értesüljön a kérelemről.

- Kísérő nélküli kiskorúak

Részükre gondnok, vagy jogi képviselő kirendelése kötelező. A kormeghatározás biztos és az emberi méltóságot nem sértő módszerekkel történik. Amennyiben nem akarja nem kötelező alávetnie magát. A döntést előkészítő személynek rendelkeznie kell a kiskorúakra vonatkozó speciális szakértelemmel.

- A menekülő kötelezettségei⁶⁶

Az eljáráshoz szükséges együttműködést megkövetelheti a hatóság, úgy mint a megjelenést, a releváns dokumentumok (pl.: útlevél) átadását, címének, tartózkodási helyének közlését.

⁶⁵ A Tanács 2005/85/EK irányelve (2005. december 1.) a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól II. fejezet, 16. cikk, Hivatalos Lap L326, 13/12/2005. o. 0013-0034,

⁶⁶ A Tanács 2005/85/EK irányelve (2005. december 1.) a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól , II. fejezet, 11. cikk, Hivatalos Lap L326, 13/12/2005. o. 0013-0034

A kérelmezőt, valamint tárgyait ezen kívül átvizsgálhatják, fényképezhetik, valamint-amennyiben arról előzetesen tájékoztatják- szavait is rögzíthetik.

- Őrizet

Csupán csak azért, mert kérelmet adott be, nem tartható őrizetben, kivéve akkor, ha más állam elvállalta az eljárás lefolytatását. A fogvatartás gyors bírói felülvizsgálatát biztosítani kell.

- Eljárás a kérelem visszavonása esetén

Az állam megszüntetheti az eljárást, vagy elutasíthatja a kérelmet. Hallgatólagos visszavonásnak minősül, ha a kérelmező a felszólítás ellenére sem szolgáltat ténylegesen információt, ha felróható okból nem jelenik meg a meghallgatáson, valamint ha eltűnt és ésszerű időn belül nem vette fel a kapcsolatot a hatósággal. Az eljárás folytatása kérelemre lehetséges, de nem kötelező ilyen esetben.

- Eljárás⁶⁷

A kérelem vizsgálatára nincs határidő szabva, azonban a lehető legrövidebb időn belül biztosítani kell, hogy az eljárások lezáruljanak. Amennyiben 6 hónapon belül erre nem kerül sor, akkor tájékoztatják a kérelmezőt arról a határidőről, amelyen belül kérelme elbírálására számíthat.

- Más eljárások és kérelmek

1. Elsőbbségi és gyorsított eljárás

2. Különös eljárás

3. Megalapozatlan kérelem

4. Elfogadhatatlan kérelem

⁶⁷ A Tanács 2005/85/EK irányelve (2005. december 1.) a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól III. fejezet, I. szakasz, 23. cikk (2) bekezdés, Hivatalos Lap L326, 13/12/2005. o. 0013-0034

1. Elsőbbségi és gyorsított eljárás⁶⁸, ha

- A menekülő nem nevez meg releváns tényeket;
- Nyilvánvalóan nem felel meg a menekült definíciónak;
- Biztonságos származási országból érkezett;
- Biztonságos harmadik országba küldhető;
- Személyazonosságát illetően félrevezette a hatóságokat;
- Más néven már adott be kérelmet;
- Szándékosan megszabadult úti-, vagy személyazonosító okmányától;
- Ellentmondásos, következetlen, vagy valószínűtlen amit elmond;
- Új elemet nem tartalmazó, ismételt kérelmet nyújt be;
- Nem adott be korábban kérelme, bár volt rá lehetősége;
- Eltávolítását akarja a kérelemmel késleltetni;
- Megszegte a kérelmezőkre vonatkozó magatartási szabályokat;
- Illegálisan lépett be, vagy maradt az országban;
- Veszélyes a közrendre, vagy a közbiztonságra;
- Ellenszegül az ujjlenyomat-levételnek;
- Kiskorúként szülei kérelmének elutasítása után folyamodik státuszért, stb.

Ismételt kérelmek esetében ha már volt döntés akkor előzetes elfogadhatósági vizsgálatnak vethetik alá. Azt vizsgálják, hogy merült-e fel új tény vagy körülmény, volt –e fellebbezés. Amennyiben egyik sem állapítható meg, akkor érdemi vizsgálat nélkül elutasítható a kérelem.

Határon folytatott eljárásoknál ⁶⁹maximum 4 hétig tartózkodhat ott. Tömeges érkezés esetén is alkalmazható.

⁶⁸ A Tanács 2005/85/EK irányelve (2005. december 1.) a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól, III. fejezet, I. szakasz, 23. cikk, (4) bekezdés, Hivatalos Lap L326, 13/12/2005. o. 0013-0034,

⁶⁹ A Tanács 2005/85/EK irányelve (2005. december 1.) a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól III. Fejezet, V. szakasz, 35. cikk, Hivatalos Lap L326, 13/12/2005. o. 0013-0034

Ebben az esetben a 2005. december 01-én hatályban volt szabályok fenntarthatóak, akkor is, ha nem felelnek meg a garanciális követelményeknek. Azonban a tagállam területén való maradás, a tájékoztatás, a tolmács, a személyes meghallgatás, valamint a jogi segítséget ebben az esetben is biztosítani kell.

2. Különös eljárások

Itt vizsgálunk kell az európai biztonságos harmadik ország fogalmát („szuperbiztos ország”).

A tagállam dönthet úgy, hogy a kérelmet nem, vagy csak részben vizsgálják meg, ha a kérelmező „szuperbiztos ország” területéről kíván belépni, vagy lépett be illegálisan az ország területére.

„Szuperbiztos” az ország⁷⁰, ha

- a) A Genfi Egyezmény rendelkezéseit megerősítette és tiszteletben tartja mindenfajta földrajzi korlátozás nélkül;
- b) Jogszabályi előírásokon nyugvó menekültügyi eljárással bír;
- c) Megerősítette az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságjogok védelméről szóló európai egyezményt és tiszteletben tartja annak rendelkezéseit, beleértve a hatékony jogorvoslattal kapcsolatos szabályokat is; és
- d) A Tanács minősített többséggel, -az Európai Parlamenttel történő konzultáció után - annak nyilvánította.

Az eljárásban a kérelmezőt megfelelően tájékoztatják és számára kiállítanak egy olyan dokumentumot, amelyben a harmadik ország hatóságait az illető ország nyelvén tájékoztatják, hogy a menedékjog iránti kérelmet érdemben nem vizsgálják. Amennyiben a biztonságos harmadik ország nem fogadja vissza a kérelmezőt, a tagállam eljár az ügyében.

⁷⁰ A Tanács 2005/85/EK irányelve (2005. december 1.) a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól III. Fejezet, VI. szakasz, 36. cikk, Hivatalos Lap L326, 13/12/2005. o. 0013-0034

3. Alaptalan kérelmek

Ennél a kategóriánál a biztonságos származási ország fogalmának vizsgálata bír relevanciával. Ezen országok listáját a Tanács minősített többséggel fogadja el.

Biztonságos a származási ország⁷¹, ha jogi helyzete és a demokratikus rendszerben való jogalkalmazás helyzete és az általános politikai körülmények alapján kimutatható, hogy általában és következetesen nem tapasztalható üldöztetés; nem alkalmaznak kínzást, sem kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot vagy büntetést; és nem fenyeget általános erőszak sem nemzetközi, sem belső fegyveres konfliktushelyzetekben.

Mérlegelendők:

- „a) az ország vonatkozó törvényei és jogszabályai, és alkalmazásuk módja;
- b) az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményben és/vagy a polgári és politikai jogokról szóló nemzetközi egyezségokmányban és/vagy a kínzás elleni egyezményben meghatározott emberi jogok és szabadságok tiszteletben tartása, különösen az olyan jogoké, amelyekről az említett európai egyezmény 15. cikkének (2) bekezdése alapján nem lehet eltérni;
- c) a visszaküldés tilalma elvének tiszteletben tartása a genfi egyezménynek megfelelően;
- d) az ezen jogok és szabadságok megsértése elleni hatékony jogorvoslati rendszer biztosítása útján.”⁷²

⁷¹ A Tanács 2005/85/EK irányelve (2005. december 1.) a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól II. Melléklet, Hivatalos Lap L326, 13/12/2005. o. 0013-0034

⁷² A Tanács 2005/85/EK irányelve (2005. december 1.) a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól II. Melléklet a)-d.) pont, Hivatalos Lap L326, 13/12/2005. o. 0013-0034

4. Elfogadhatatlan kérelmek⁷³

Esetei:

- amikor egy menedékjog iránti kérelem elbírálására a 343/2003/EK rendelet szerint nem kerül sor, a tagállamok kötelesek vizsgálni;
- másik tagállamban már menekültstátuszt kapott a kérelmező;
- másik tagállam más jogcímen engedi a kérelmező maradását a menekültekkel egyenlő jogokkal;
- létezik olyan nem tagállam első menedék országa, ahol a kérelmező már védelmet élvezett;
- létezik nem tagállam biztonságos harmadik ország;
- ismételt kérelmet nyújt be a kérelmező, melyben nem támaszkodik új tényekre;
- amennyiben az eltartott családtag, aki korábban lemondott az önálló kérelmezés jogáról, megváltoztatja álláspontját és nincsen azt indokoló tény.

A biztonságos harmadik ország elve csak akkor alkalmazható, ha az illetékes hatóságok meggyőződtek arról, hogy a menekülő:

- „a) az életét és a szabadságát nem fenyegeti veszély faji, vallási, nemzetiségi vagy valamely társadalmi csoporthoz tartozás vagy politikai meggyőződés miatt;
- b) a genfi egyezményrel összhangban tiszteletben tartják a visszaküldés tilalmának elvét;

⁷³ A Tanács 2005/85/EK irányelve (2005. december 1.) a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól III. fejezet, II. szakasz, 25. cikk, Hivatalos Lap L326, 13/12/2005. o. 0013-0034

- c) tiszteletben tartják a nemzetközi jog azon szabályát, miszerint a kérelmező olyan ország területére nem utasítható ki, ahol kínzásnak, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódnak lenne kitéve; és
- d) a menekültstátusz kérelmezésének lehetősége biztosított, és a menekültstátusz megadása esetén biztosított a genfi egyezményvel összhangban való védelem.”⁷⁴

Az elv alkalmazásának a nemzeti jogban megfogalmazandó előfeltételei:

- a.) legyen kapcsolat a menedékkérő és a harmadik ország között, amelynek alapján ésszerű, hogy a kérelmező odamenjen;
- b.) módszertani szabályok az ország biztonságosságának az adott kérelmezőre nézve érvényes megállapítása. Ez lehet eseti, vagy egy lista is.
- c.) a menekülő kifogásolhassa a biztonságos harmadik ország elvének alkalmazását azon az alapon, hogy ott vele szemben kínzást, kegyetlen, embertelen, vagy megalázó bánásmódot, vagy büntetést alkalmaznának.

Az ilyen kérelmeknél a kérelmezőt megfelelően tájékoztatják és számára kiállítanak egy olyan dokumentumot, amelyben a harmadik ország hatóságait az illető ország nyelvén tájékoztatják, hogy a menedékjog iránti kérelmet érdemben nem vizsgálják. Amennyiben a biztonságos harmadik ország a kérelmező számára nem engedélyezi a belépést, le kell folytatni a normál eljárást.

A tagállamok rendszeresen tájékoztatják a Bizottságot arról, hogy mely országokat tekintenek biztonságos harmadik országnak.

- A státusz visszavonása

A hatóság a státusz érvényességét felülvizsgálhatja új elemek vagy tények alapján. Ebben az eljárásban a menekültet írásban tájékoztatni kell.

⁷⁴ A Tanács 2005/85/EK irányelve (2005. december 1.) a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól III. fejezet, II. szakasz, 27. cikk (1) bekezdés a.)-d.) pont, Hivatalos Lap L326, 13/12/2005. o. 0013-0034

Az esetleges ellentmondásokat meg kell kísérelni feloldani személyes meghallgatás során, vagy írásban. A hatóság naprakész származási ország információt szerez be, valamint indokolással ellátott írásbeli határozatot hoz, mely ellen biztosítja a fellebbezés lehetőségét.

- Fellebbezés

A kérelmező fellebbezhet a bírósághoz vagy törvényszékhez az

- a) elfogadhatatlannak nyilvánítás iránt;
- b) a határeljárásban hozott döntés ellen-ide értve a belépés megtagadását is;
- c) „szuperbiztos” harmadik állam szabályának alkalmazása ellen;
- d) ismételt kérelem vizsgálatának megtagadása ellen;
- e) visszavont kérelem vizsgálata folytatása;
- f) státusz visszavonása ellen.

A kérelmező ilyen esetben a tagállam területén maradhat. Amennyiben a fellebbezés nem felfüggesztő hatályú, a tagállamnak önálló jogorvoslatot, vagy védekezést kell biztosítania.

A Közös Európai Menekültügyi Rendszer kialakításának első szakasza a menekültügyi eljárási irányelv (2005/85/EK) hatálybalépésével lezárult.

A továbbiakban az európai menekültügy ezt az időszakot követő kiemelkedőbb jelentőségű lépéseit tárgyalom.

A második szakasz célja a közös menekültügyi eljárás, valamint a menedékjogot nyert, illetve kiegészítő védelemben részesült személyek számára biztosított egységes jogállás létrehozása, valamint az első szakaszban elfogadott jogi eszközök részletes és teljes körű értékelésére épül.

A Bizottság 2008. június hó 17. napján elfogadta a *„Közös európai bevándorlás politika: elvek, fellépések és eszközök” című közleményt, valamint a „Menekültügy – Az Unió országában biztosított védelem összehangolt megközelítése” című politikai tervet.*⁷⁵

A közlemény tíz közös elvet tartalmaz, amelyek a közös bevándorláspolitiká alapját képezik, és amelyek az uniós szakpolitikák három fő területe: a jólét, a szolidaritás és a biztonság köré csoportosulnak.

A menekültügyi politikai terv a közös európai menekültügyi rendszer (CEAS) második szakaszának szerkezetét határozza meg. Mindkét dokumentum a hágai program bevándorlás- és menekültügy terén még fennálló elemeit veszi célba.

A tíz közös elv az Európai Tanács 1999. évi tamperei sarkalatos pontjaira, a 2004. évi Hágai programra, valamint a 2005-ben kiadott, migrációval kapcsolatos általános megközelítésre épül. Ezen alapelvek a következő fejezetekbe csoportosíthatók:

- Jólét és bevándorlás:
 1. Világos szabályok és egyenlő feltételek;
 2. A szakképzettség és a szükségletek összehangolása;
 - 3 A sikeres bevándorlás kulcsa az integráció.

- Szolidaritás és bevándorlás:
 4. Átláthatóság, bizalom és együttműködés;
 5. A rendelkezésre álló eszközök hatékony és koherens felhasználása;
 6. Partnerség harmadik országokkal.

⁷⁵A közös európai menekültügyi és bevándorlási politika előmozdítása, IP/08/948, Brüsszel, 2008. június 17. <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/08/948&format=HTML&aged=0&language=HU&guiLanguage=en>

- Biztonság és bevándorlás:

7. Európa érdekeit szolgáló vízumpolitika;

8. Integrált határigazgatás;

9. Az illegális bevándorlás elleni küzdelem fokozása és zéró tolerancia az emberkereskedelemmel szemben;

10. Fenntartható és hatékony kiutasítási politika.

A Bizottság ezzel párhuzamosan, a menekültügyi kérdések sajátos jellegét jól tükröző dokumentumban a menekültügyről szóló politikai tervet is elfogadott.

Ez a terv azokat az intézkedéseket sorolja fel, amelyeket a Bizottság a közös európai menekültügyi rendszer (CEAS) teljessé tétele érdekében kíván javasolni.

A politikai terv a hágai programban rögzített célkitűzések megvalósítása érdekében a védelemre vonatkozó standardok uniós definíciójának javítását javasolja, valamint elismeri, hogy a jogi konvergenciát megfelelő gyakorlati együttműködési mechanizmusokkal kell kiegészíteni. A gyakorlati együttműködési tevékenységek koordinálására európai menekültügyi támogató hivatalt hoznak létre. Emellett számos eszközt tartalmaz a szolidaritás fokozására is. A nagyszámú menekültet befogadó harmadik országok támogatását szolgáló ötleteket is felvonultat.

A **Bizottság 2008. december 3-án** ismertette javaslatait a közös európai uniós menekültügyi rendszert alkotó jogszabályok módosításáról. Az újítások célja a rendszer hatékonyságának javítása, valamint hogy biztosítani tudják a méltányos és egyenlő elbánást valamennyi menedékkérő számára.⁷⁶

A Hágai Program 2009-ben jár le, így 2010-től új programra van szükség. A 2007 és 2010 között az EU soros elnöki tisztét betöltő tagállamok belügyminiszterei a közös határbiztosítás erősítését sürgetik.

⁷⁶ <http://www.euvonal.hu/index.php?op=hirek&id=5526>

A csoporthoz tartozó államok szakminiszterei az elkövetkező időszakban új javaslatokat terjesztenek elő a 2009 utáni, új együttműködési program tartalmára vonatkozóan. Az új program legfőbb célkitűzése az uniós határok biztosítása, egyrészt a nagyobb szabadság, illetve mobilitás biztosítása, de egyidejűleg a határokon átnyúló bűnözés, az illegális bevándorlás visszaszorítása is.

A Bizottság javaslatai szerint három menekültügyi irányelv módosítását irányozzák elő: a menedékkérőkre vonatkozó befogadási feltételekről szóló irányelv; a menedékkérelmek elbírálásáért felelős tagállam meghatározásáról szóló dublini rendelet; továbbá az Eurodac-rendelet, amely a dublini rendelet működésének elősegítése érdekében a menedékkérők ujjlenyomatát tartalmazó adatbázis létrehozásáról rendelkezik.

1. A befogadási feltételekről szóló irányelv módosításával a Bizottság a menedékkérők fogva tartásának korlátozását, munkavállalási lehetőségeik megkönnyítését, illetve a sérülékeny csoportok életkörülményeik javítását kívánja elérni.

2. A menedékkérelmek elbírálásáért felelős tagállam meghatározásáról szóló dublini rendelet módosításának az a célja, hogy megelőzze a menekültügy terén különösen nagy nyomásnak kitett EU- tagállamok terhelésének további növekedését, valamint a menedékkérők olyan tagállamokba való irányítását, ahol nem tudnak számukra megfelelő védelmi szintet biztosítani.

Jelenleg Svédországban, Franciaországban, az Egyesült Királyságban, és Görögországban folyamodnak a legtöbben menedékjogért. A menedékkérők eltérő fogadtatásra találnak az EU egyes tagországaiban: akad olyan tagállam, ahol csupán a kérelmek 3 százalékát fogadják el, máshol akár a háromnegyedét is.

3. A menedékkérők ujjlenyomatát tartalmazó adatbázissal kapcsolatos bizottsági javaslatok elsősorban adatvédelmi célokat szolgálnak. A Bizottság előírná például, hogy a tagállamok töröljék azon adatokat, amelyek már nem szolgálják az adatgyűjtés célját, illetve szabályokat hozna az adatvédelmi alapelvek tiszteletben tartásának hatékonyabb ellenőrzésére.

V. Záró gondolatok

Az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának egy nyilvánosságra hozott jelentése szerint második éve nő a külföldre menekülők száma a világon, számuk 2007-ben elérte a 11,4 milliót. További 26 millió olyan ember volt, aki saját országán belül volt kénytelen elhagyni lakhelyét belső konfliktusok miatt.

Lloyd Dakin- az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának regionális képviselője szerint az évtized, de akár az évszázad egyik legfontosabb kérdése a migráció és a menekültügy lesz a világban, hiszen egyre több olyan új probléma van, amely befolyásolja a bevándorlók és a menekültek számát.

Korábban a háborúk miatt kényszerültek elhagyni az emberek a lakóhelyüket, ma már a globális klímaváltozás, a világméretű élelmiszerválság és a magas energiaárak is az okok között szerepelnek.

A forrásokért folytatott küzdelem erősödni fog, ez pedig több konfliktust és több menekültet jelenthet majd. A nemzetközi közösségnek éppen ezért fel kell készülnie a konfliktusok megelőzésére.

A belső határellenőrzés felszámolásához, a szabad mozgás megteremtéséhez oly szorosan kötődő kérdések, mint a külső határellenőrzés, a bevándorlás, a menekültügy, igen érzékeny politikai kérdések.

A tagállamok politikai kultúrája, jogrendszere, adminisztratív rendszere és gyakorlata pedig nagyon különböző.

A fentiekre tekintettel véleményem szerint a siker érdekében alapvető fontosságú a kölcsönös megértés, a párbeszéd, az odafigyelés ezekre a problémákra a közös menekültügy, valamint a bel- és igazságügyi együttműködés kialakítása, során.

Fontos továbbá, hogy folytatni kell a menekültügy területén elkezdődött magas szintű jogharmonizációt, továbbá meg kellene szüntetni a jelenlegi menekültügyi vívmányokban található hiányosságokat, és egy összehangolt, átfogó menekültügyi szemlélet kialakítása lehetne a továbbiakban elérendő cél.

Irodalomjegyzék

1. Nagy Károly: Nemzetközi jog, Püski Kiadó Kft., 1999.
2. Nemzetközi jogi szerződések és dokumentumok, Összeállította: Dunay Pál-Kardos Gábor-Kende Tamás-Nagy Boldizsár: Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1991.
3. Dr. Várnay Ernő-Dr. Papp Mónika: Az Európai Unió joga, KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó, Második, átdolgozott kiadás, 2005.
4. Masika Edit-Harnti Gergely: Egységes belbiztonsági és jogi térség Európában, ISM Budapest, 1999.
5. Ceresnyés Ferenc: Menekültpolitika és menedékjog az Európai Unióban (1990-1999), Jannus Pannonius Tudományegyetem, Európa Központ, Pécs, 1999.
6. Dr. Szászi Ádám 2008. március hó 29-én a Debreceni Egyetem Állam-és Jogtudományi Karán Európai jogi szakjogász szakirányú továbbképzési szak keretében tartott előadásán elhangzott anyag
7. Nagy Boldizsár: Bel-és igazságügyi együttműködés az Európai Unióban, in: Kende Tamás- Szűcs Tamás (szerk.): Európai közjog és politika, Osiris Kiadó Budapest, 2003.
8. Szerződés az Európai Unióról, 92/C 191/01
<http://eur-lex.europa.eu/hu/treaties/dat/11992M/word/11992M.doc>

Normatív jogi aktusok

9. A Tanács 1995. június 20-i határozata a menekültügyi eljárás minimális garanciáiról, OJ No 274/13 19.09.1996.

10. 2003/86/EK irányelv (2003. szeptember 22.) a családegyesítési jogról, Hivatalos lap L 251, 03/10/2003. o. 0012-0018

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:251:0012:01:HU:HTML)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:251:0012:01:HU:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:251:0012:01:HU:HTML)

11. 2003/109/EK irányelv (2003. november 25.) a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról, Hivatalos Lap, L 016, 23/01/2004. o. 0044-0053

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:016:0044:01:HU:HTML)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:016:0044:01:HU:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:016:0044:01:HU:HTML)

12. 2004/114/EK irányelv (2004. december 13.) a harmadik országok állampolgárai tanulmányok folytatása, diákcsere, javadalmazás nélküli gyakorlat, illetve önkéntes szolgálat céljából történő beutazásának feltételeiről, Official Journal L 375, 23/12/2004. P.0012-0018,

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0114:HU:HTML)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0114:HU:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0114:HU:HTML)

13. 2005/71/EK irányelv a harmadik országbeli állampolgároknak az Európai Közösség területén folytatott tudományos kutatás céljából való fogadására vonatkozó külön eljárásról, Hivatalos Lap L 289, 03/11/2005 o. 0015 – 0022

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:289:0015:01:HU:HTML)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:289:0015:01:HU:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:289:0015:01:HU:HTML)

14. A Tanács 343/2003/EK rendelete (2003. február 18.) egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról. Hivatalos Lap L 050, 25/02/2003. o. 0001-0010,

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32003R1560:HU:HTML)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32003R1560:HU:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32003R1560:HU:HTML)

15. A Tanács 2725/2000/EK rendelete (2000. december 11.) a dublini egyezmény hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítására irányuló "Eurodac" létrehozásáról, Hivatalos Lap L 316, 15/12/2000 o. 0001-0010,
http://eurlex.europa.eu/Result.do?T1=V1&T2=2000&T3=2725&RechType=RECH_naturel&Submit=Keres%C3%A9s

16. A Tanács határozata (2000. szeptember 28.) az Európai Menekültügyi Alap létrehozásáról (2000/596/EK), Hivatalos Lap L 252 06/10/2000. o. 0012-0018.,
<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:252:0012:01:HU:HTML>

17. A Tanács 2001/55/EK irányelve a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről, Hivatalos Lap L 212 , 07/08/2001 o. 0012 – 0023,
<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0055:HU:NOT>

18. A Tanács 2003/9/EK irányelve (2003. január 27.) a menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról Hivatalos Lap L 031, 06/02/2003. o. 0018-0025.
<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32003L0009:HU:NOT>

19. A Tanács 2004/83/EK irányelve (2004. április 29.) a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról 3. cikk, Hivatalos Lap L 304, 30/09/2004 o. 0012 – 0023,

<http://eur->

lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004L0083:HU:NOT

20. A Tanács 2005/85/EK irányelve (2005. december 1.) a menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól, Hivatalos Lap L326, 13/12/2005. o. 0013-0034,

<http://eur->

lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:326:0013:01:HU:HTML

21. Az Európai Unió Alapjogi Chartája - II. CÍM - SZABADSÁGOK - 18. cikk - A menedékjog, HL C 303., 2007.12.14., 6—6., <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12007P018:HU:NOT>

22. A tanácsnak az Európai Uniót létrehozó szerződés K.3. cikkén alapuló 1996. március 4-i közös álláspontja a menekültek helyzetére vonatkozó 1951. július 28-i genfi egyezmény 1. cikkében szereplő „menekült” kifejezés meghatározásának egységes alkalmazásáról, Hivatalos Lap L 063 , 13/03/1996 o. 0002 – 0007, <http://eur->

lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996F0196:HU:NOT

Nemzetközi dokumentumok

23. Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, <http://www.unhchr.ch/udhr/lang/hng.htm>

24. Egyezmény a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód ellen

25. Addis Abeba-i Egyezmény, http://www.africaunion.org/Official_documents/Treaties_%20Conventions_%20Protocols/Refugee_Convention.pdf

26. Cartagena-i Nyilatkozat, Cartagena Declaration on Refugees,
<http://www.asylumlaw.org/docs/international/CentralAmerica.PDF>

Egyéb

27. <http://www.euvonal.hu/index.php?op=hirek&id=5526>

28. www.misc.meh.hu